

HARCERSKI ZEW KRESOWY



ORGAN ODDZIAŁU BIAŁOSTOCKIEGO Z. H. P.

Nr. 5/14—II rok.

BIAŁYSTOK

M a j 1934.



CZEŚĆ SZTANDAROWI

CZUWAJ!

*O ludu chodzi cześć,
o ludu byt i krew;
w duszy ideał jego pieść,
dla Polski siejąc siew. —*

*Czuwaj! Bo tuż u węglów chat
odwieczny czyha wróg..
wśród nocy łuny biją w świat,
pobudkę głosi róg.*

*Czuwaj! i bacz, gdy drużyn huf
po znoju spocznie w śnie,
bo losy ich, bo całość głów
złożono w ręce twe.*

*Czuwaj! Harcerzy wzorem bądź;
twojej mowy, wiary strzeż —
i nie daj wrogom ziemi tknąć!
W zwycięstwo cnoty wierz.*

*Czuwaj i bacz, byś gotów był
na pracę trud i znój,
by naród rzekł: „Oto z mych sił
serdeczny rycerz mój!”*

Feliks Tyski.

POZNAJ SWÓJ KRAJ

O materiały do poznania najdawniejszych dziejów terenu Województwa Białostockiego.



Góra Zamkowa („Szwedzka”) w Wołkowysku.

Teren naszego Województwa należy w Polsce do najmniej zbadanych pod względem archeologicznym, ponieważ badania naukowe były dotychczas w minimalnej mierze prowadzone.

W celu uzyskania materiałów, przedstawiających wartość naukową, badania te muszą być fachowo przeprowadzone.

Obecnie Dyrekcja Muzeum Państwowego w Grodnie przystąpiła do opracowania mapy archeologicznej Województwa Białostockiego i w tym celu gromadzi niezbędne materiały również do badań terenowych, przeto zwraca się z gorącym apelem do Sz. Czytelników „H. Z. Kr.” o okazanie pomocy w zamierzonych pracach przez udzielanie informacji w formie odpowiedzi na poszczególne punkty poniżej załączonego kwestjonariusza.

Ponieważ każdy i najmniejszy szczegół będzie w pracy naukowej użytkowany z podaniem źródła, przeto informacje o każdej poszczególnej miejscowości są pożądane możliwie wyczerpujące.

Również pożądane są odręczne, chociażby najskromniejsze (możliwie w skali) szkice rysunkowe (mapki) i fotografie.

Przykładem konieczności prowadzenia badań naukowych może służyć grodzisko w Wołkowysku, nazywane dotychczas „Szwedzką górą”.

W świetle podania ludowego usypali tę „góre” czapkami (względnie przy pomocy hełmów lub kapeluszy, które nosili) Szwedzi.

Badania naukowe, z ramienia Muzeum P. w Grodnie w latach 1924 — 1925 dokonane, wykazały,

że pochodzenie „Szwedzkiej góry” sięga o wiele wcześniejszych czasów, a mianowicie IX — XIII ww., gdyż z tych czasów zostały znalezione tam zabytki (na przykład ułamki bransolet szklanych, gdzieindziej znajdujących razem z monetami z IX—X ww.).

Kwestjonariusz.

1. Miejsce opisywane (miasteczko, wieś, osada, dwór, gmina, powiat).
2. Położenie geograficzne. Jakiej są wyżyny, wyniosłości, wzgórza, pagórki i ich nazwy ludowe. Nazwy uroczysk (podania ludowe).
3. Początkowe dzieje miejscowości (podania ludowe).
4. Jak lud objaśnia pochodzenie nazwy miejscowości.
5. Osobliwości dawnego budownictwa: kaplice, krzyże, zameczyska i t. p. Jakiej z nimi są związane wydarzenia lub podania.

UWAGA. Wszystkie nazwy (obecne i dawne) oraz podania należy zapisywać dokładnie i dosłownie tak, jak je lud wymawia czyli z uwzględnieniem wszelkich właściwości gwarowych.

6. Do jakiej narodowości należy lud w danej miejscowości (%/100 stosunek do innych narodowości).

7. Czy w dawnej miejscowości (lub w pobliżu — dokładnie określić) są starożytne cmentarzyska (nazwy!) lub kurhany (kopce czyli mogiły z ziemi usypiane). Jakiej i ile?

8. Czy znajdujące były narzędzia kamienne (toporki), kościane, brązowe, żelazne.

9. Czy istnieją ślady osad prahistorycznych t. j. miejsca, gdzie były znajdowane narzędzia krzemienne: toporki, nożyki, groty do strzał i ułamki naczyń glinianych?

10. Czy istnieją cmentarzyska przeddziejowe ze szczątkami ludzkimi lub ciałopalne?

11. Czy są groby kamienne (obwarowane głazami polnemi. Czy je badano i co w nich znajdowano?

12. Czy w lasach lub na polach nie dają się zauważyć ślady dawnych grodzisk i wałów. (Podania)?

13. Czy znajdowano monety (jakiej i ilości)?

14. Kto i gdzie posiada wykopaliska?

Józef Jodkowski.

Muzeum Państwowe w Grodnie

CO TO JEST L. O. P. P.?



Ostatnia wojna dała ludzkości dwa nowe środki walki: lotnictwo i trucizny chemiczne, zwane „gazami bojowymi”.

Środki te, aczkolwiek dość często zwłaszcza w ostatnim roku wojny były używane, nie zostały przez żadną ze stron walczących wykorzystane w całej pełni, gdyż technika ich stosowania była zaledwie w swej początkowej fazie rozwoju. Dotyczy to zwłaszcza lotnictwa, które w ostatnim dziesięcioleciu w rozwoju swym poczyniło tak wielkie postępy, że w przyszłej wojnie niewątpliwie stanie się ono jednym z poważniejszych środków walki.

Dzisiejsza szybkość aparatów lotniczych, ich nośność i zasięg pozwalają lotnictwu zaatakować miejscowości odległe o 500 — 600 klm. od lotnisk własnych, dzięki czemu w wojnie bezpośrednio weźmie udział cała ludność napadniętego kraju, gdyż cały jego obszar stanie wobec możliwości nalotu.

Rozumiejąc grozę niebezpieczeństwa napadów lotniczo-gazowych i biorąc pod uwagę powszechne w tym kierunku przygotowania — poszczególne Państwa przystąpiły w ostatnich latach do zorganizowania odpowiedniej obrony.

W Polsce zrozumiano wcześniej niż gdziekolwiek, że w przygotowaniu takiej obrony musi wziąć udział cały naród i dlatego w latach 1922-23 zostały zorganizowane: Towarzystwo Obrony Przeciwgazowej i Liga Obrony Powietrznej Państwa, które w roku 1928 połączyły się, tworząc jedną organizację pod nazwą Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej (L.O.P.P.) licząca obecnie ponad 1.000.000 członków.

Rozumiejąc słusznie, że obrona ludności przed powietrznymi atakami może być należycie przeprowadzona tylko wtedy, gdy każdy obywatel kraju będzie wiedział jak ma siebie i swych najbliższych bronić — już od początków swego istnienia L.O.P.P. rozpoczęła uświadamianie społeczeństwa o środkach i sposobach obrony, drogą organizowania kursów informacyjnych wydawania specjalnych publikat i podręczników.

Jednocześnie L.O.P.P. szkoli na kursach fachowych instruktorów, oraz specjalne drużyny ratownicze, odkażające i t. p., gdyż warunki wojny lotniczo-gazowej wymagają nie tylko przeszkolenia ogólnego lecz pozbawiają potrzebę specjalnie wyszkolonych kadr, których zadaniem będzie nie-

sienie pomocy w tej czy innej postaci, zarówno całym zagrożonym osiedlom, jak poszczególnym dzielnicom i domom.

W tym celu L. O. P. P. szkoli kadry służby obserwacyjno-meldunkowej, która będzie uprzedzała miasta o lecących w ich kierunku samolotach nieprzyjacielskich, oraz kadry służby odkażającej, której zadaniem będzie niszczenie gazów, przez czas dłuższy trwających w terenie i grożących ludności zatruciem.

Niezależnie od tego obrona przeciwlotniczo-gazowa bierna wymaga przygotowania wyszkolonych posterunków rejestracyjnych patroli rozpoznawczych, drużyn technicznych i całego aparatu kierowniczego, oraz budowy schronów, pomieszczeń uszczelnionych, odkażalni i t. p. Wszystko to wchodzi w zakres obowiązków i zadań L.O.P.P.

Prace te mają na celu zmniejszenie skutków napadów lotniczych, a zatem samemu zmniejszenie ilości ofiar i strat i wchodzi w zakres tak zwanej „obrony biernej”, obok której zorganizowana być musi „obrona czynna” mająca za zadanie zniszczenie lotnictwa nieprzyjacielskiego.

Najważniejszym środkiem tej obrony będzie potężne lotnictwo własne, którego istnienie i rozwój jest nieodzownym warunkiem bezpieczeństwa kraju.

To też L. O. P. P. popiera wszelkie prace związane z lotnictwem — buduje lotniska, szkoli cywilnych pilotów i mechaników, tworząc dla państwa silną kadrę personelu lotniczego, wreszcie popiera rozwój lotnictwa sportowego, a w ostatnich latach rozwija szkolenie szybowcowe, będące wstępem do szkolenia pilotów na samolotach silnikowych.

Z groszowych składek członków L.O.P.P., zbudowano kilkanaście lotnisk, Szkołę Mechaników Cywilnych w Bydgoszczy, Szkołę Pilotów Cywilnych w Radomiu, Instytut Aerodynamiczny i Instytut Badań Chemicznych w Warszawie, a obecnie buduje się Szkołę Obrony przeciwgazowej.

Pozatem L. O. P. P. zakupuje aparaty lotnicze, urządza konkursy i zawody, daje stypendja, umożliwiające kształcenie się inżynierom konstruktorom, popiera wynalazki z zakresu lotnictwa i obrony przeciwgazowej, rozwija w młodzieży zmysł konstruktorski przez popieranie modelarstwa, prowadzi P. W. lotnicze i współpracuje z władzami wojskowymi i władzami administracji cywilnej w akcji przygotowania całego kraju do obrony przeciwlotniczo-gazowej.

Jak więc widzicie, młodzi przyjaciele, przed L. O. P. P. stoją wielkie zadania, które Liga będzie

mogła urzeczywistnić tylko przy pomocy i poparciu całego społeczeństwa.

Dlatego też każdy obywatel naszego kraju musi do gmachu prac Ligi włożyć swoją cegiełkę w postaci miesięcznej składki członkowskiej, która wynosi 50 groszy dla członków zwyczajnych, a dla popierających 10 groszy.

Zapisy na członków przyjmują istniejące we



Wywiad z puszczy Białowieskiej.

W wywiadzie odbytym dnia 10.IV 1934 r. w celu wyszukania terenu dla obozu harcerskiego brały udział Dłha Pestrakowa, drużynowa II drużyny w Hajnówce oraz Dłha Duszkieviczówna (obecnie drużynowa I drużyny w Hajnówce) w towarzystwie p. inżyniera Ostoji-Sierackiego z żoną i gościem. (Pan inż. Sieracki, — Dyrektor Kolejek w Hajnówce — używa nam wygodnej lokomocji i prowadzi do znanych mu miejsc w puszczy.

Wyjazd z Hajnówki o godz. 9³⁰. — Jedziemy odkrytą motorówką, pogoda cudowna, termometr wskazuje +16°C. Jesteśmy już w puszczy. Prosty szlak wąskotorowej kolejki wyciąga się przed nami długą wstęgą, nad którą miejscami zamykają się gałęzie drzew — tworząc jakby tunel. Wspaniałe widoki przesuwają się przed oczyma jak w kalejdoskopie: tu puszcza poważna, omszona graby i dęby z mieszaniną wysokich świerków. tam znów białe, wysmukłe brzozy; raz teren wysoki, suchy, bez podszycia, to znów gąszcz nieprzebrany, zardzewiały strzeże tajemnic puszczy. Gdzieniedzie przy torze leżą olbrzymie kłose przygotowane do wywozu. Słuchamy z zajęciem objaśnień p. Inżyniera: na tej polance był kiedyś tartak niemiecki — lecz teraz wodne przylaszczki mrują do nas wesoło — jakby mówiły — był, był, już go niema. Uśmiechamy się i my radośnie. Dalej są fundamenty prastarego grodu „Narew”, zburzonego ponoć przez Jadźwingów. — tam znów polana, na niej samotna chatka. Była tu kiedyś wieś, lecz została wysiedlona na Sybir. Mijamy mały most — i raptem wjeżdżamy w jakiś straszny, jakby zaczarowany las, który z miejsca określiłam, jako las Baby Jagi.

wszystkich Uczelniach „Koła Szkolne”. Wszelkie zaś podręczniki dotyczące obrony przeciwlotniczo-gazowej i abywać można w Wojewódzkim Ośrodku Propagandy L.O.P.P. przy ulicy Żwirki i Wigury w Białymstoku.

Ośrodek ten chętnie udziela ustnie lub pisemnie potrzebnych informacji.

Ciemny, gęsty, szary, bez jednej trawki zielonej, bez kwiatka, bo tej odrobiny zieleni gdzieś na wierzchołkach trudno dojrzeć! Był to dla mnie widok tak nowy, że patrzyłam jak urzeczona i szukałam w głębi strasznej twarzy Baby Jagi, — z krogulczym nosem i sepiami pazurami. Ale słońce zbyt jasno świeciło — więc Baga Jagi musiała być głębiej ukryta w swym borze. Szkoda! Minęliśmy już 25 km., jeszcze 5 km. dzieli nas od celu podróży. Teren staje się coraz wyższy, znikają drzewa liściaste, widać tylko sosnę, świerk i jałowiec. Na torze jasny, żółty piasek. Jesteśmy u celu, jest godz. 10³⁰. Od skraju lasu idziemy do rzeki 250 m. Rzeka Narew rozlana w szerokiej dolinie, ma tutaj dno piaszczyste. Budują tu tratwy, latem rozpocznie się budowa portu. Zwiedzając skraj lasu znajdujemy wspaniałe miejsca do biwakowania — ale — jest pewne ale. Do rzeki wszędzie dość daleko 250—500 m. (p. Inżynier nas pociesza, że na wodę do gotowania da beczki, w których można wozic wodę, a do kąpieli można ten kawałek przejść) — jest jeszcze i drugi „feler” — brak większego równego terenu na boisko sportowe, są tylko mniejsze polanki. Do wsi blisko, można się od niej odsunąć dowoli. Najbliższe miasteczko Narew, odległe o 4 km. (przez rzekę). Jest tam poczta, kościół, lekarz, dużo sklepów. O dostawę żywności b. łatwo. Prócz tego miejsca jest podobno o 4 km. dalej w górę rzeki jeszcze ładniejszy teren, gdzie rzeka bardziej zbliża się do lasu, a skąd już bliżej byłoby do m. Narewki.

Komunikacja; przyjazd pociągiem do Hajnówki, tu nastąpiłoby przeładunek bagażu na platformy wąskotorowej kolejki — i ta (bezpłatnie ponoć) zawiozłaby oboz i tabor aż na miejsce biwakowania, —

podobnie z powrotem. Po porozumieniu się z Dyrekcją kolejek w Białowieży — możliwym jest utrzymanie stałej komunikacji z Hajnówką np. co kilka dni (uwaga, że to jednak zbyt częste) nadto można urządzić wspaniałą wycieczkę — również kolejką na platformach — do Białowieży, zwiedzić samą Białowieżę, Park Narodowy, Zwierzyniec. Mapy puszczy można otrzymać z Dyrekcji.

O pozwolenie na korzystanie z terenu należałoby się zwrócić do Dyrekcji Lasów Państw. w Siedlcach, zaś o środki komunikacyjne do Dyrekcji Kolejek w Białowieży.

Pomoc ze strony tut. Dyrektora Kolejek p. inż. Ostoji-Sierackiego zapewniona, gdyż jego gorącym

pragnieniem jest, by choć co kilka lat, obozy harc. odbywały się właśnie w puszczy.

Gdyby ktoś zainteresował się opisanym terenem i zechciał go osobiście zlustrować, lub wysłać kogoś w tym celu, proponuje następującą komunikację: wyjazd z Białegostoku autobusem do Zabłudowa (najlepiej w sobotę wieczorem, stąd w niedzielę rano do m. Narew. furą pocztową, z Narwi ja poprowadzę dalej. Po dokładnym zlustrowaniu terenu (np. od 10—14-tej) — powrót inną drogą, przez puszcę do Hajnówki, w celu zobaczenia puszczy. O 17-tej wyjazd z Hajnówki autobusem do Białegostoku (4.50 zł.)

Honorata Duszkieviczówna.

O B O Z Y.

Zorganizowanie obozu letniego powinno być punktem nie tylko obowiązku, ale honoru każdej drużyny, a tembardziej hufcowej. Przejście przez obóz harcerski, to istotne zetknięcie się z życiem harcerskim w całym tego słowa znaczeniu. Obozowanie, to krótki okres samodzielnego pobytu drużyny w małym społeczeństwie — zdala od rodziny i najbliższych. Tam ma możliwość zobaczenia siebie prawdzi-

lasem blisko rzeki lub jeziora na wysokim brzegu, suchym zdala od mieszkań ludzkich — bandytów i strachów nie należy się bać. Wygodny teren, ma łatwy sposób: komunikacji autobusowej, lub kolejowej, dostarczania prowiantów, kontakt ze stacją pocztową a przede wszystkim niedaleko znajdującą się studnią z dobrą wodą.

Obecnie zjawia się możliwość zakładania obozów



wej zarówno w pracy jak i w ustosunkowaniu się do innych. Tam próbuje swoich sił fizycznych, sprawności, zaradności. Wreszcie zbliża się do przyrody, uczy się nią i wśród niej żyć, wzbogaca swoje serce przez zżywanie się z druhnami, mieszkańcami okoliczności i pięknem natury. Następnym tego będzie rzeczywiste zrozumienie idei harcerskiej i wcielanie jej w życie przez pracę nad sobą i dla innych.

Obóz trzeba przeżyć, słowa są bladym i nikłym odbiciem tych pięknych, pracowitych a niezapomnianych chwil.

Czy zawsze jednak obóz pozostawia takie wspomnienia, otóż ograniczę się do trzech warunków: gdzie jest, kto prowadzi i jak zorganizowana jest praca.

Obóz moim zdaniem powinien być w zdrowym i wygodnym miejscu — piękno terenu samo przez się znajdziemy. Najlepsze są obozy w lesie lub pod

poza najbliższym terenem; w górach, lub nad morzem, ze względu na prawie bezpłatne przejazdy. Ułatwia to poznawanie Polski, nawiązanie kontaktu, wyrobienie podróżowania, a nawet odbycia pewnej kuracji klimatycznej, czy kąpielowej. Nasza Chorągiew niechaj wzrok i myśli skieruje ku Huculszczyźnie Okopom św. Trójcy! Szczególniej dla kilkuletnich obozowniczek!!

Miejsce chociażby było najpiękniejsze i najwygodniejsze nie wystarczy i osnute się obóz chmurą i zniechęceniem, jeśli komendantka nie będzie jego słonkiem. Musi przede wszystkim być dobrą i chcieć być dobrą harcerką t. z. wyczuwać i rozumieć potrzeby otoczenia zarówno druhn, jak i społeczeństwa, mieć zdolności organizacyjne, znać się na wszelkich pracach obozowych, mieć zdrowy organizm (bo sił fizycznych dużo trzeba). Z całą wyrozumiałością i radością powinna podchodzić do wszelkich

spraw, pozostawiając swoje ambicje komendantki poza sobą, a będąc jednocześnie duszą i sercem obozu.—Przez nią i w niej musi wszystko życiem tętnić w obozie. Sama jednak nie poddała wszystkiemu, niechaj dobierze sobie współkomendę o podobnych cechach—przedewszystkiem uspołecznione osoby. Wówczas wszystkie drużyny mimowoli staną się całością ściśle związaną, bo każdą zobowiązuwać będzie i łączyć praca dla innych bez haseł szumnych i bodźców zewnętrznych, a z naturalnej potrzeby i konieczności.

Podział jednak i zorganizowanie tej pracy w obozie, to największa bolączka. Bo czas krótki, druhen gromada a materiału do przepracowania dużo.

Otóż przedewszystkiem życie w obozie nie powinno nikogo przemęczać, wysiłek w pracy bardzo jest czasami pożądanym, ale nie stałe przeciążanie wszystkich. Obozowanie ma być życiem, a takie przeciążone, rabunkowe życie jest krótkotrwałe. Niechaj obóz nasz w duszach druhen trwa jak najdłużej. Pierwsze dni powinny być wdrożeniem i przyzwyczajeniem do życia obozowego a więc: pożywienie smaczne i obfite, sporo wypoczynku,—stosunkowo mało ale solidnej i porządnie wykonanej pracy około potrzeb najniezbędniejszych chwilowych i na dalszą metę. Następne dni należałoby podzielić na: ćwiczenia harcerskie, by oswoić drużyny ze zmęczeniem fizycznym, oraz prace pionierskie.

Trzeci etap to zamierzenia i projektowane prace przez zastępy, które już się zgrały i żyły, niechaj kilka dni będzie poświęconych na to wyładowanie się inicjatywy i samodzielności.

Złot Starszoharcerski.

Harcerstwo jest dobrze znaną organizacją w Polsce. Jest codziennym przedmiotem zainteresowań opinii poszczególnych ludzi i opinii publicznej. Jeśli wzięlibyśmy opinię publiczną, jako arbitra do oceny użyteczności Harcerstwa w Państwie—do oceny naszych wartości, widzianych okiem przeciętnego człowieka, otrzymalibyśmy orzeczenia, że mamy piękniejszą, niż kto inny zasady, ale poza tym nie wyróżniamy się niczem szczególnym wśród innych organizacji młodzieży. Natomiast ze szczegółowej analizy opinii o nas wynikłoby, że są organizacje potrzebniejsze dla społeczeństwa i ważniejsze, aniżeli Harcerstwo.

Opinia publiczna, a z nią ludzie, organizacje, władze bardzo często przechodzą do porządku dziennego nad Harcerstwem, bo—im potrzeba, żeby nas widzieli. A za mało nas widzą i jeszcze mniej widzą wyniki naszej służby i naszej pracy. Oczywiście takie stanowisko czynników zewnętrznych nie może być ostatecznym problemem naszej wartości, ale posiada w sobie dużo słuszności.

Za mało jest nas przy pracy, za słaba jest w nas świadomość i wola, a może i za mała jednomyślność co do tego, czym być mamy, za mała siła—i dlatego są niedostateczne wyniki naszych starań i pracy.

Jesteśmy świadkami, jak budzi się powszechnie jakgdyby z letargu, ruch starszoharcerski. Czy wszyscy dobrze zdajemy sobie sprawę z tego, jakie to jest ważne i dla Harcerstwa i dla Państwa?—Bo

Wogóle uważam, iż uczestniczki obozu powinny mieć głos w rozkładzie zajęć i rodzajach prac. Program prac i cel obozu powinien być znany wszystkim uczestniczkom, naturalnie w ogólnych rysach, niechaj więc współuczestniczą w jego realizowaniu.

Janina Hajdukiewiczówna.



wszak, nie ilość zuchów i młodzieży harcerskiej, ale ilość obywateli—harcerzy (czytaj i dobrych obywateli), których bezpośrednio dać może Polsce dopiero i tylko starsze harcerstwo, będzie efektem pracy Harcerstwa.

Jakość i ilość starszego harcerstwa jest w stosunku prostym do wartości całej pracy, jaka się dokonywa w Związku Harcerstwa Polskiego, poczynając od zuchów, i do użyteczności Harcerstwa dla Narodu Państwa.

Dlatego, my wszyscy, starsi harcerze i starsze harcerki, pośpieszmy sukurs w chwili, która nas stawia na nogi—złączmy siłę jednostek i gromad z ogólną siłą budzenia się ruchu, wykrzeszmy z serc entuzjazm oraz wolę czynu i zwycięstwa.

Istnienie starszego harcerstwa nam nie wystarcza—dopiero rozwój organizacji i potężnienie ruchu dawać nam będzie zadowolenie ze spełnianego obowiązku.

Bezwzględnie świadom każdy być powinien, że rozpoczyna się nowa lepsza era w życiu starszego harcerstwa. Na granicy przyszłych czasów i tych, co będą, stawiamy pierwszy Złot Starszego Harcerstwa. Złot ma być kresem dla bierności, przypadkowości i bezpłodności w pracy, a początkiem konsekwentnego, twórczego i efektywnego działania.

Wytyczne w sprawie ekwipunku złotowego.

Podajemy wykaz ekwipunku obozowego, potrzebnego na 10 osób, obowiązujący zrzeszenia wę-

drujące (żeńskie) i zespoły (męskie). Ekwipunku osobistego (na jedną osobę) nie podajemy, wychodząc z założenia, że każda starsza harcerka i każdy starszy harcerz dostatecznie go zna.

Ekwipunek na 10 osób:

1. Płótna namiotowe na 10 osób (ewen.—namiotok lub w ostateczn. 1 namiot).
2. Apteczka polowa,
3. Kompas (pożądana Busola Besard'a).
4. Komplet map na trasę wycieczki i okolicę Złotu (1:100000).
5. Jeden toporek.
6. Trzy saperki.
7. Dwie — trzy linki po 10 mtr. dł.
8. Dwa kociołki po 12 — 15 l.
9. Jedna łyżka wazowa.
10. 3 — 4 łyżki drewniane.
11. Nóż i widelec kuchenny.
12. Patelnia.
13. Wiadro (pożądane płócienne).
14. Miednica.
15. Kubek litrowy.
16. Płótno na 5 ścierek.
17. Zapałki i świece.
18. Płyta do kuchni.
19. Papier do robienia zapisków podczas wycieczek i obozowania (wywiady, szkice, kronika i t. p.).

P o ż a d a n e:

1. Chorągiewki sygnalizacyjne.
2. Aparat fotograficzny.
3. Jeden namiot duży (dla potrzeb gromady).

Zrzeszenia starszych harcererek

Z myślą o złocie, na który wybieramy się, każde zrzeszenie musi dokładnie zaznajomić się z danymi w Zewie, z I i II wiciami złotowymi i energicznie zabrać się do kompletowania ekwipunku. Pożyczony jest nawet ekwipunek większy na zakwaterowanie Komendy złotowej, świetlice, magazynu i t. p. Każda rzecz musi być dokładnie poznaczona z wymienieniem środowiska i drużyny.

W związku z określeniem łupów i planu pracy społecznej w czasie wędrowek, zrzeszenia jak i samotne harcerki powinny wybrać i obmyśleć coś nowego, nie trzymając się niewolniczo rzeczy wskazanych. Postarajmy się wykazać własnymi projektami, któreby świadczyły o nowej indywidualności. (Nie obieujemy lichtarzy).

Jak najprędzej też proszę zaopatrzyć się w mapy, (patrz Wici złotowe: teren i miejsce złotu). Można je nabyć w Księgarni Inwalidzkiej, Warszawa Sienkiewicza 2, lub w Centrali Księgarni Nauczycielskiej w Warszawie i określić dokładnie trasę wędrowki, pamiętając o tem, że ma to być raid gwieżdżysty. Dotychczas najwięcej tras zgłoszonych to Worochta-Żabie.

Szukajmy więc nowych dróg.

Proszę również jak najprędzej nadesłać projekty na ogniska, bo każde środowisko będzie gospodarzem jednego z nich. Ognisko takie może być regionalne, humorystyczne, nastrojowe i t. p. Sądzę, że pomysłów Wam nie zabraknie.

Projektowany jest również występ każdego

4. Duże kotły na czas gotowania w obozie.
5. Jajko do herbaty.
6. 2 — 3 kłębki szpagatu i t. d.

Sprzęt obozowy żeńskich zrzeszeń wędrujących, po ich przybyciu na teren Złotu, będzie złożony w magazynie Kwatermistrzostwa Złotu, skąd znowu będzie wydany gromadom złotowym specjalizacyjnym (przyczyna: zrzeszenia wędrujące, po przybyciu na miejsce Złotu, rozwiązują się nowe gromady na zasadzie specjalności). W związku z tem, wszystkie przedmioty ekwipunku każdego zrzeszenia winny być dokładnie poznaczone — a) nazwą miejscowości i b) nazwą Chorągwi. Przy końcu Złotu zrzeszenia otrzymają swój sprzęt spowrotem.

Powyższe zarządzenie nie dotyczy zespołów męskich.

Ekwipunek każdego zespołu męskiego winien być przygotowany z tem przeznaczeniem, aby mógł zaspokoić potrzeby obozowe kilku naraz zespołów połączonych w gromadę, obozującą w jednym miejscu.

Każdą gromadę harcerzy obowiązuwać będzie, oprócz ekwipunku niżej podanego, posiadanie w obozie złotowym 1 namiotu na 15 — 20 osób.

Uzupełnienia podanego wykazu ekwipunku czynią zrzeszenia (zespoły) i gromady, według własnych potrzeb i uznania.

Ulgowe nabywanie map. Mapy Sztabowe Wojsk. Instytutu Geograficznego (1:100000) nabywać można za 50% ceny w Samopomocy Inwalidzkiej Warszawa, ul. Sienkiewicza 2 na podstawie zapotrzebowania Kom. Chorągwi za pośrednictwem Okręgowych Urzędów W. F. i P. W. Wzór zapotrzebowania w liście okólnym Harcerzy.

(wyciąg z wici złotowych I. 2.)

środowiska przedstawiający w karykaturze właściwości swoje.

Każda z druhen obowiązana jest złożyć daninę w postaci projektu, myśli, rady.

Wydział starszego harcerstwa przy Kom. Chorągwi rozpatrzy ten obfity materiał (wierzę w jego obfitość!) wybierając najodpowiedniejszy. Pamiętajmy o tem, że chociaż powędrujemy oddzielnie, kilka razy w tygodniu złotowym wystąpimy — jako całość.

Niechże więc każda przyłoży się do urobienia nowego oblicza, nie czekając na innych.

Ostateczne postanowienia.

1. Nadesłać projekty na ognisko i inne niespodzianki.

2. Starać się o ekwipunek. Od obowiązku tego nie mogą się uchylić drużyny, które powędrują pojedynczo.

3. W związku z nowymi przepisami, dotyczącymi otrzymania zniżek na przejazdy, natychmiast proszę przysłać zgłoszenia grup. Minimalna grupa — 3 osoby. Równocześnie proszę o przysłanie trasy wędrowki, gdyż muszą one być zatwierdzone przez Główną Kwaterę — Referat Złotowy. Ostateczny termin na wypełnienie powyższych punktów 1 czerwca. Zgłoszenie po tym terminie spowoduje wiele trudności przy wyrabianiu zniżek.

Wszystkie dane proszę nadsyłać pod adresem: Stołeczna 85, Kossakowska.

Referat Starszego Harcerstwa
Białystok

DZIAŁ PROGRAMOWY

Projekt stopnia wędrowniczki (zamiast stopnia starszej ochotniczki).

Stopień wędrowniczki otrzymać może harcerka, która:

1. Nie ustając w pracy nad charakterem realizuje Prawo Harcerskie w życiu i w pracy, a więc kształtuje świadomość i odpowiedzialnie swój stosunek do drugiego człowieka, do zespołu, do którego należy i każdego obowiązku (rodzina, nauka, zawód). Po rycersku odnosi się do otoczenia.

2. Uprawia stale wędrownictwo. Wędruje w zimie i w lecie, w mieście i na wsi. Wędrując tropi przyrodę, kulturę i współczesne życie społeczne, gdzie może być użyteczna. Bierze udział w ćwiczeniach polowych. Uprawia jeden ze sportów wędrowniczych. Odbyla przynajmniej tygodniowy obóz wędrowny. Zdobyła sprawność terenoznawczy i dokładną sprawność wędrowniczą. Wykona sprawnie wywiad i przedstawi jasno i treściwie wynik wędrowania z okresu jednego roku.

3. Zdobyła 3 sprawności z dowolnie obranej grupy.

4. Posiada Państwową Odznakę sportową (w razie zupełnej niemożliwości, związanej ze zdrowiem, uprawiania ćwiczeń fizycznych, drużyna wzgl. przeprowadzająca próbę zezwala na zastąpienie tego punktu jakimś innym usprawnieniem np. pisanie na maszynie, rozmowa z głuchoniemym i t. p.).

5. Zna „Organizację Harcerów”, „Harce młodzieży polskiej”, czytuje przynajmniej jedno pismo har-

cerskie. Przeczytała i zdała sprawozdanie z trzech książek z zakresu swoich zainteresowań, dobranych w porozumieniu z drużynową.

6. Wykaże się odpowiedzialnym pełnieniem przyjętych na siebie obowiązków. Stara się być odpowiedzialną ze dom np. dba o całe mieszkanie, porządek dnia, wygodę członków i t. p. Pełniła służbę gospodyni na obozie lub kilkadniowej wycieczce, względnie przy okazji jakiejś imprezy i zdała rachunki we wzorowym porządku, albo też prowadziła gospodarstwo w domu wraz z rachunkowością.

Uwaga: Powyższy projekt obowiązuje nas do odwołania. Uwagi swoje o nim nadsyłajcie do Komendy Chorągwi.

Program pierwszego roku pracy zastępu harcerzy

(Z opracowania K. Ch. Harcerzy w Poznaniu).

Czerwiec

do 15-go.

Za tydzień klasyfikację, oczekujemy dobrych świadectw. Obóz się zbliża, jako ukoronowanie naszej rocznej pracy.

1. Jeszcze przeprowadzimy dwa alarmy w pełnym ekwipunku. Pokażemy jak należy pakować i co trzeba zabrać.

2. Dla przygotowania się lepszemu do obozu zorganizujemy co najmniej jedną wycieczkę lecz już teraz z nocowaniem.

SZWALNIA HARCERSKA podaje do wiadomości, iż krawcowa urzęduje codziennie w czwartki w godz. 12 — 13 w Seminarjum Naucz. (izba harcerska) w Białymstoku, gdzie też należy kierować zamówienia i można otrzymać bliższe informacje.

Zamiejscowi zechcą skierowywać zamówienia na adres: Zofja Kiszłówna. Białystok, Bagnowska 20.

KRONIKA

Białostocki hufiec harcerów.

Gdy tylko zapachniało wiosną, ale tak tylko, tylko, zaraz poczuły to „korzenie” i dalej szukać czegoś, bo chciały żyć. No i znalazły. Natrafiły na „kropelkę”. Jakoś porozumiały się i do 17/II w każdą sobotę mają zbiórki. Pracują na zbiórkach z myślą o swych drużynach. Pogłębiają swe wiadomości o charakterach, aby ulepszyć drużyny. Romantyzmu jednak się nie wyrzekły. Zbiórki kończą w ciemnym pokoju, splecione łańcuchem siostrzanych dłoni, śpijąc „Idzie noc”. Korzenie do roboty się zabrały. Podały projekt przeprowadzenia próby ze starszymi drużynami, pomogły hufcowej w jednej zbiórce zastępowych, na której specjalnie omawiana była sprawa sygnalizacji w drużynach. Żywa wymiana myśli pozwoliła niejedną rzecz utrwalić inne wprowadzić do życia drużyn.

W dniu 14/II hufiec miał zbiórkę połączoną z ćwiczeniami w mieście. Była to pierwsza zbiórka

tego rodzaju. Kilka przeszkód znalazło się na wstępie, ale one zbiórce nie przeszkodziły. Zbiórka była. Wyniki ćwiczeń były średnie, ale nastrój dobry, a uciecha wielka. Tym drużynom, które nie robią zbiorów w terenie, albo mało ich mają w pracy drużyny, powiem, że nawet zła pogoda nie wpływa ujemnie na ćwiczenia i humory, każde wyjście w teren witają radośnie i takie zbiórki dają dużo.

Hufiec zaczyna wprowadzać zwyczaj adoracji przy Grobie Chrystusa. Rozpoczęliśmy to w ubiegłym roku. Są pewne trudności, gdyż mamusi potrzebują pomocy swych córek, a roboty w domu jest w tym czasie huk. Ale jest nadzieja, iż drużyny potrafią zrobić taki rozkład dnia, aby mieć wolną godzinę na specjalną służbę Bogu raz w roku.

Ciekawość jest podobno „okrutnie” dobrą rzeczą. Jesteśmy ciekawe, „okropnie” ciekawe co robią inne hufce. Chcemy się od Was czego nauczyć, zaznajomić się bliżej z Wami choć przez czytanie Wa-

RÓŻNE

szych kronik. Druhny, wszystkich hufców piszcie kroniki (co innego też można). Niech nasza kochana Redakcja ma teczki wypełnione materiałem do druku, niech ma nowy kłopot wybierania z dobrego, to co Jej się podoba. Postarajmy się o to

„Szarotka”

W Chorągwi Harcerzy.

BIAŁYSTOK

Dnia 7 kwietnia b.r. w lokalu Kasyna Garnizonowego odbyła się VIII Odprawa Grona Instruktorskiego Białostockiej Chorągwi Harcerzy. Na Odprawę przybyli również Dh. Przewodniczący Z. O. płk. dypl. L. Kmicie-Skrzyński, Delegat Dyrektora Państw. Urzędu W.F. i P.W. p. St. Lange, Okręgowy Instruktor Harcerski Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego Dh. Hm. A. Niwiński, Delegat Naczelnika Harcerzy Dh. Phm. J. Budecki i inni. Ogółem ponad 30 uczestników. Obrady odbyły się z wielkim zainteresowaniem obecnych. Wszyscy uczestnicy Odprawy następnego dnia wzięli udział w III Walnym Zjeździe Białostockiego Oddziału Z.H.P.

Dnia 25 marca b.r. zorganizowano Koło Starszych Harcerzy „Zarzewie”. Jako naczelne cele „Zarzewie” postawiło sobie: urabianie charakterów i samokształcenie, rozwijanie i pielęgnowanie uczuć narodowych, przygotowanie się do życia społeczno-państwowego, praca charytatywna i społeczna, rozwijanie działalności fizycznej, rozpowszechnianie harcerskiego trybu życia, oraz stworzenie dla swych członków trwałego ośrodka życiowego.

Dnia 25 marca b.r. „Dziwiątko” Harcerzy przy Szk. Handl. obchodziło uroczystość przyrzeczenia. Przyrzeczenie złożyło 14 harcerzy na ręce Zastępcy Komendanta Ch. Dha Phm. Świerczyńskiego Andrzeja.

SUWAŁKI.

W drużynach suwalskich wyczuwa się tętno życia. W okresie od 15.I. do 25.III. b.r. oprócz pracy normalnej w zastępach od czasu do czasu wyrwie się drużyna na szerszy teren. I tak: I D. Harcerzy urządziła odczyt dla publiczności p. t. „Polacy w Ameryce”, wygłoszony przez Dha Konopnickiego; IV D. Harcerzy przygotowała sztukę sceniczną z racji Powstania Styczniowego. Pokazała ją dzieciom szkoły powszechnej, słuchaczom na uniwersytecie powszechnym i wojsku — jako zbiorowy dobry uczynek. VII D. Harcerzy wystawiła sztukę „Orleń” dla publiczności, młodzieży szkolnej i wojska. V D. Harcerów poświęciła swej Patronce Emilji Plater całą popołudniową zbiórkę 25.III. w połączeniu z innymi zastępami Harcerów, oraz z przedstawicielami Komendy Hufca i drużyn Harcerzy. Treścią tej zbiórki to gry harcerskie oraz konkurs między zastępami. Wrażenie: „przyjemne z pożytecznym”. W nastroju miłym przebyliśmy 3 godz. W najmłodszym zastępie przy gimnazjum żeńskim znowu zbiórka — bieg — obserwowanie, wnioskowanie, podpatrywanie wiosennych nastrojów ludzkich, a z rezultatów drużynowa bardzo zadowolona, zapewne i uczestniczki.

Joter.

Miło i gwarnie harcerze spędzili dzień 22 kwietnia b.r. ku uczczeniu Patrona Harcerstwa Św. Jerzego. Zarządzony na ten dzień Apel Chorągwi zjednoczył w czynie o jednej godzinie (12-ej) około 2500 młodzieży harcerskiej naszej Chorągwi, przygotowanej do walki ze „smokiem”. Wsie i miasta, pola i lasy zarożyły się gwarną i ochoczą bracią harcerską. Pierwsze jaskółki Apelu Chorągwi w postaci ozdobnych kart do Komendy zawitały około godz. 13-ej. Ogółem Komenda otrzymała przeszło 40 kart z meldunkami. Na wyróżnienie zasługują drużyny w Starosielcach, które przysłały bardzo ładne karty. Jak „wieści” donoszą dzień Apelu Chorągwi w drużynach urozmaicono różnymi imprezami, wycieczkami i... Płomie „ogniskami”.

Otrzymaliśmy 2 nr. dwumiesięcznika Samorządu Wychow. Ogniska Z. Os. w Grodnie p. naz. „Nasza Fala”. Żywa i bogata treść daje pełny obraz życia tamtejszej młodzieży. Młodym Redaktorom Komenda Białostockiej Chorągwi Harcerzy życzy pomyślnego rozwoju w ich pracy na tem polu.

Druhowie Chotkiewicz K. i Radzewicz E. w Filipowie.

Kochani Druhowie! Przedewszystkiem bardzo dziękujemy za życzenia świąteczne. Niezmiennie nas cieszy Wasza opieka nad ptaszętami. Jak wdzięczne muszą być Wam i zastępom Waszej drużyny za tak troskliwą opiekę! Cieszy nas również, iż nie próżnujecie, urządzacie różne imprezy, no i wzbogacie tem skarbczyk drużyny. Tak, już wiosna, niedługo lato..., obozy, a na obozy harcerskie koniecznie trzeba jechać.

Życzymy Wam Druhowie i Waszej drużynie jaknajwięcej obozowników! Napiszcie do nas jak czują się szpaki w nowowyprowadzonych przez Was domkach. Jak udała się zabawa na Wielkanoc?

„Książka Wodza Zuchów” kosztuje Zł. 6.—, „Próby Harcerskie” Zł. 0,70. Będziecie mogli nabyć na Zlocie Chorągwi. Program dla 4-go zastępu przysyłamy.

A. K.

STAROSIELCE.

Ruch harcerów

Dnia 11 lutego r. b. I-sza D-na Harcerów im. Emilji Platerówny w Starosielcach, mieszcząca się przy miejscowej szkole powszechnej, została podzielona na dwie samodzielne d-ny. I-szą, składającą się z dziewczynek młodszych, uczenie szkoły powszechnej, kieruje obecnie dhna Zajkowska Stanisława, grupą zaś dziewczynek starszych, zorganizowanych w III-cią d-nę kieruje Hufcowa oraz b. drużynowa I-szej—dhna Ziembowiczowa Alina przy pomocy dhny Sarnackiej Ireny jako przybocznej.

Kurs zastępowych

Komenda Hufca Harcerzy B—stok II z siedzibą w Starosielcach od dn. 3 grudnia r. ub. do 27 lutego r.b. zorganizowała kurs dla zastępowych pod kierownictwem dha Szydłowskiego Wiktora H. R., który wydał 14-tu wyszkolonych kandydatów na zastępowych. O poziomie kursu i jego wartości świadczy to, że pięciu kursowiczów zdobyło stopień ćwika, 2-ch wywiadowcę a czterech młodzików.

„Jajko“

Dn. 1 kwietnia r. b. ośrodek starsielski zorganizował wspólne „Jajko“ dla wszystkich drużyn harcerskich zarówno męskich jak i żeńskich. Poważny nastrój spowodowany krótką gawędą Hufcowego, przyrzeczeniem czterech „Rejtaniaków“ i przemową ich d—nowego został urozmaicony życzeniami i śpiewem drużyn.

Zabawa dwójki

Il-ga D—na Harcerzy im. Józefa Piłsudskiego zorganizowała dn. 2 kwietnia r. b. bardzo miłą wieczornicę harcerską. Przygrywała własna orkiestra. Czysty dość znaczny dochód przeznaczono na obóz d—ny.

Ćwiczenia polowe

„Rejtaniacy Starsieleccy“ dnia 3 kwietnia r. b. (trzeci dzień Wielkanocy) zorganizowali wielkie nocne ćwiczenia polowe d—ny na trasie: Starsielce—Klepaczce—Niewodnica—Czaplino—Ogrodnicki—Oliszki—Krupniki—Starsielce, wynoszącej ogółem

20 km. Ćwiczenia trwały od godz. 18-ej do 24-ej, przynosząc wiele emocji i zadowolenia chłopcom biorącym udział w „walkach“.

Bajbam

Udział harcerek przy gaszeniu pożaru.

III i I drużyny harcerek wzięły czynny udział w gaszeniu pożaru, który wynikł w wielki piątek w tym miasteczku. Pełniły swoją służbę w swych szarych mundurkach, nie tracąc równowagi, dumne ze swej przydatności. Niezważając na niebezpieczeństwo ratowały mienie, pomagały w noszeniu wody, a później pełniły straż przy rzeczach pogorzelców. Swoim zachowaniem zwróciły uwagę i zyskały podziw mieszkańców. Czyn—jeden z tysięcy obowiązków harcerskich, dowiódł żywotności drużyny.

HAJNÓWKA.

Święcone. Dnia 8. IV. b.r. urządziła I Drużyna Harcerki w Hajnówce uroczyste „Święcone“, które zaszczyli swą obecnością zaproszeni: członkowie zarządu Koła Przyjaciół harc., starszyzna miejscowych drużyn harc. oraz inni goście. Razem z harcerkami i Gromadką Zuchów było 76 osób.

Z Rowerem i na rowerze.

Lato za pasem. Zbliża się okres prawdziwych harców i obcowania z przyrodą, okres wypoczynku fizycznego i umysłowego po całorocznej pracy w zamkniętych ścianach mieszkań i biur, okres słońca, powietrza i wody.

Ważnem przeto mi się zdaje, aby już teraz zastanowić się nad sposobem spędzenia tego okresu. Wśród wielu form obozownictwa, jedno ma swoje piękno, wiele daje miłych niespodzianek a jednocześnie wszechstronnie kształci, to... wólcze, wędrowka wiecznego tułacza po przez miasta, wsie, pola, wody, góry...

W dobie dzisiejszej, przy wzmożonym tempie pracy, brak jest czasu na wędrowkę pieszą, (a zresztą na terenach równinnych staje się nużącą), przeto należy zwrócić baczną uwagę na rower (dwukołowy a nie trójkołowy).

Jest to środek lokomocji dostępny wszystkim ze względu na taniość i łatwość użytkowania, a jednocześnie o dość dużej szybkości. bo aż... 100 klm. dziennie. Przytem łatwo się pokonywa przeszkody terenowe.

A więc dalej. Gotujmy sprzęt—aby „kicha nie nawaliła“ w czasie jazdy i nie trzeba było, aby „rower jechał na nas“.

Wybermy trasę i wzorem kajakowców ruszajmy z wody na...—zapomniałem się—z drogi na drogę. Słońce, powietrze, woda, las i zabytki oto hasła nasze na zbliżający się sezon wycieczek.

Esha.

List Okólny Zarządu Oddziału L. 5/34.

z dnia 4 maja 1934 r.

Skład Zarządu Oddziału.

Wybrany na III Walnym Zjeździe Oddziału w dniu 8 kwietnia r. b. w Białymstoku, Zarząd Oddziału na zebraniu w dniu 21 kwietnia r. b. ukonstytuował się następująco:

Przewodniczący Z. O.

— Płk. dypl. Ludwik Kmicie-Skrzyński,

I Wiceprzewodniczący

— Ks. dyr. Stanisław Hałko,

II Wiceprzewodniczący

— Rejent Walery Szczepiński,

Sekretarjat — Marja Kmicie-Skrzyńska,

— phm. Andrzej Świerczyński,

Skarbnik — Rtm. Józef Kornacki,

Kapelan — Ks. Teofil Wdziejczny.

Członkowie Zarządu: Nacz. Witold Andrzejkowicz, Dyr. Jan Borowicz, Sędzia Wiktor Kulikowski, prof. Eugeniusz Machay, Komisarz Seweryn Nowakowski, D-r Romuald Sztajer, Dyr. Tadeusz Tenczyński i z

urzędu: Komendantka Chorągwi Harcerki — hm. Aleksandra Sandomierska, Komendant Chorągwi Harcerzy — hm. Leonard Mokicz, delegat Kuratorium O. S. Brzeskiego Dyr. Wacław Kwapiński i delegat Okręgowego Urzędu W. F. i P. W., D. O. K. III. — kpt. Michał Łapiński.

2. Zlot Chorągwi Harcerzy.

W dniach 20 i 21 maja r.b., odbędzie się Zlot Białostockiej Chorągwi Harcerzy w Grandziczach k/Grodna. Zachęcam Przyjaciół Harcerstwa do wzięcia udziału w tej imprezie. Noclegi w budynkach na terenie Zlotu z wyżywieniem wyniosą zł. 3,50 za cały czas trwania Zlotu. Szczegóły w Rozkazie K. Ch. Harcerzy L. 5/34.

3. Zlecenia na przejazd

W roku bieżącym harcerki i harcerze będą korzystali z ulg kolejowych według taryfy wojskowej (18,36%) jadąc na obozy objęte planem szkolenia,

o czym decyduje Okręgowy Urząd W. F. i P. W. na podstawie wniosku Komendantki i Komendanta Chorągwi. Celem umożliwienia Kierownikom Urzędów W. F. i P. W. opracowania planu szkolenia należy obozy zgłaszać we właściwych terminach do Komend Chorągwi, to znaczy obozy w okresie wiosennym (15-III—15-V) do dnia 10-II; w okresie letnim (15-V—15-IX) do dnia 10-IV; w okresie jesiennym (15-IX—15-XII) do dnia 10-VIII; w okresie zimowym (15-XII—15-III) do dnia 10-XI.

5. Wskazówki dotyczące korzystania ze „zleceń na przejazd“

Państwowy Urząd W. F. i P. W. wprowadza w roku bieżącym następujące przepisy dla korzystających z prawa przejazdu podług taryfy wojskowej:

1) Zawczasu Komendant(ka) obozu zgłasza się do Komendy Chorągwi po **zapotrzebowania** na „zlecenia wyjazdu i **legitymacje obozowe** dla wszystkich uczestników obozu.

2) Z jednego zapotrzebowania może korzystać grupa uczestników, licząca nie więcej niż 8 osób

(przy większej ilości jadących wypełnia się odpowiednio większą ilość zapotrzebowania).

3) Przy wypełnianiu zapotrzebowania należy pamiętać by nazwisko Komendanta(tki) całości było podkreślone czerwonym ołówkiem

4) „Zlecenie na przejazd“ otrzymuje komendant(ka) obozu z Okręgowego Urzędu W. F. i P. W. względnie od Obwodowego Komendanta P. W. na podstawie zapotrzebowania, do którego (należy dołączyć legitymacje wszystkich uczestników(czek) obozu.

5) Legitymacje obozowe wszystkich uczestników obozu lub kursu muszą być potwierdzone przez Komendanta Powiatowego względnie Obwodowego P. W.

6) Po otrzymaniu „zlecenia na przejazd“ na pierwszym blankiecie należy wpisać uczestników(czki) obozu według legitymacji obozowych.

7) Na stronie 1-ej tekstu legitymacji obozowej należy zaraz poprawić: po słowach „uczestniczy w obozie harcerskim“ dodać „objętym planem szkolenia Państwowego Urzędu W. F. i P. W.“

CZUWAJ!

Za Zarząd:

L. Kmicie-Skrzyński

List Okólny Komendantki Chorągwi Harcerki

z dnia 2 maja 1934 r.

Wyniki biegu harcerskiego na zjeździe drużynowych w Grodnie dn. 18/III b.r. W wyniku biegu na stopień przewodniczkki wykazały drużyny dobrą orientację w terenie, niezłą postawę i sprężystość, słabą pomysłowość i zaradność, oraz zrozumienie polecenia. Najlepszy wynik osiągnęły drużyny: Odachowska Irena, Sipowska Marja, Zdralikówna Irena, Sucharówna Marja, Gaworówna Wanda.

W wyniku biegu na stopień pionierki i samarytanki wykazały drużyny dobre zrozumienie polecenia, niezłą orientację w terenie, słabą postawę, sprężystość, pomysłowości zaradność. Najlepszy wynik, całkiem zadawalniający osiągnęły drużyny: Szydłowska, Houwaltówna, Golczewska, Płatkówna, Szyłkiewiczówna, Szecherbińska, Przybyszewska.

Przyznanie stopni organizacyjnych (pionierki i samarytanki) wyżej wymienionym drużynom przekazuje hufcowym.

Oplaty organizacyjne. Podaję wykaz zadłużeń drużyn do Komendy Chorągwi:

I augustowska—rejestracja i poglówne od 1/IX 1933 r. (jak mam rozumieć powyższy fakt?)

X białostocka od grudnia 1933 r.

XIII „ od listopada 1933 r.

I w Bruzrach—rejestracja i poglówne od 1/IX 1933 r. (?)

Drużyna w Czeremsze — rejestracja

I wasilkowska — od grudnia 1933 r.

I w Złotorji — poglówne od stycznia 1933 r.

I w Izabelinie — poglówne i rejestracja za 1933/34 r.

W wykazach pozostałych drużyn są wielkie niedokładności, utrudniające nam orientację w zadłużeniach, a wynikłe z powodu nienotowania przez drużyny na blankietach przekazowych za jaki czas i w jakim celu zostają pieniądze przekazane. Wzywam przeto drużyny do skrupulatnego zanalizowania stosunku płatniczego drużyn do Komendy

Chorągwi i uiszczeniu w jaknajkrótszym czasie zobowiązań. Wydatki komendy są olbrzymie, a wpłaty drużyn minimalne, groszowe, przytem 49 drużyn zwolnione są z rozmaitych powodów z opłat. Jeżeli chcecie, by komenda sprawnie funkcjonowała i utrzymywała z wami ścisły kontakt, musicie położyć maksimum wysiłków i pomysłowości, by z obowiązków płatniczych w wymaganych terminach dobrze się wywiązywać. Przypominam, iż hufce i drużyny od imprez dochodowych, wpłacają 10% zysku do Komendy Chorągwi.

Proponuję hufcowym i drużynowym zorganizować przed wakacjami w celach dochodowych tydzień harcerski, zdobyłybyśmy w ten sposób potrzebny na obóz własny ekwipunek.

Obozy Chorągwi. Przypominam, że minął już termin zgłaszania obozów drużyn i hufców. Drużyny, spóźnione nadeszłyście wymagane zgłoszenia natychmiast. Przypominam również, że wszystkie **instruktorki i drużyny po próbie obowiązane są wziąć udział w akcji letniej**, drużyn czy też w charakterze pomocniczych kursów Komendy Chorągwi. Zgłoszenie się czy też umotywowane usprawiedliwienie winno być nadesłane natychmiast (termin wyznaczony minął).

Drużyny zgłaszające się na Kursy Chorągwi mogą jak i w roku zeszłym równoważnik w wysokości do 2/3 opłaty uiścić produktami żywnościowymi.

Wymagany ekwipunek na oboz drużynowych: mundur harcerski, plecak, płaszcz lub sweter, lekka sukienka, strój gimnastyczny, strój kąpielowy, wygodne obuwie 3—4 zmiany bielizny, dwa prześcieradła, jaseczek, siennik, 1 lub 2 koce, poszewka na poduszkę, przybory do mycia się, przybory do czesania, przybory do szycia, przybory do pisania

(obowiązkowy 1 zeszyt do notatek obozowych), przybory do jedzenia (kubek, łyżeczka, mienazka, łyżka, nóż, widelec), latarka elektryczna lub świeca, zapalnik, kompas, gwizdek, zegarek, 5 metrów sznurka, kawałek drutu, gwoździ 2—4 calowe najmniej 1/2 klg. bandaż, jedzenie na cały dzień.

Ekwipunek pożądany: aparat fotograficzny, nóż skautowy, instrument muzyczny.

Druhny z jednego środowiska (grupa) winny przywieść łopatkę, siekierkę, młotek, książki harcerskie.

Pożądane książki harcerskie, których komenda obozu nie będzie posiadała, o które należy się postarać:

Terenożnawstwo — Niezbrzycki, Sygnalizacja — Śliwiński, Wademecum — Wyrobek, Pionierka — Nekrasz, Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach — Łazarewicz, O poznawaniu kraju — Lewakowski, Psychologia wieku dojrzewania — Bałey, Sztuka wychowania — Jeleńska.

O przyjęciu na obóz i wyjeździe powiadomi następny Zew.

OBOZY W LECIE 1934 r.

Charakter obozu	Cel obozu	Kto organizuje	Komendantka obozu	Teren	Czas trwania	Warunki przyjęcia	Oplata	Uwagi
Kurs drużynowych	Rozpoczęcie próby na drużynowe lub jej zakończenie	Komenda chorągwi	Aleksandra Sandomier-	jez. Białe pow. augustowski	20.VI 11.VII	drużynowa czynna nauczycielka	25 zł.	Zgłoszenia nadsyłać do dnia 4 czerwca wraz z częściową opłatą za obóz
Kurs drużynowych	"	"	Marja Kapałówna	grodzieńszczyzna	"	drużynowe czynne lub kandydatki na drużynowe	20 zł.	
Kurs dla kierowniczek gromad zuchowych	"	"	Wiktorja Kapałówna	jez. Białe pow. augustowski	22.VI 6.VII	drużynowe lub kandydatki na drużynowe	14 zł.	
Złot starszo-harcerski	1) wznowienie pracy starszo-harcerskiej 2) akcja społeczna 3) nawiązanie łączności między instruktorkami a starszym harcerstwem	Główna Kwatera Harcerzy i Harcerzy	—	Huculszczyzna pow. Kossowski	1.VIII 16.VIII	członkinie gromad starszo-harcerskich, drużynowe, instruktorki	około 20 zł.	
Obóz instruktorski starszo-harcerski	Wyszczolenie kierowniczek zrzeszeń starszo harc.	Główna Kwatera Harcerzy	—	okolice Zaleszczyk	15.VI 6.VII	kierowniczeki zrzeszeń starszo-harcerskich	około 35 zł.	Termin zgłoszeń do dnia 25 maja
Obóz dla kierowniczek pracy zuchowej	Przygotowanie instruktorek	"	Jadwiga Zwolakowska	—	18.VI 17.VII	wiek 18 l. zamężność, do pracy z dziećmi praktyki w gromadzie zuchowej, wyrobień harc. na poziomie samarytanki	45 zł.	
Kurs instruktorski sprawności przysp. do obrony kraju	Wyszczolenie referentek p. do o.k. przy hufcach	"	Irena Lewandowska	Augustów jez. Białe	15.VII 12.VIII	18 l. stopień samarytanki, posiadane sprawności p. do o. k. lub ukończony hufiec szkolny opinia komendantki Chor. i świadectwo lekarskie o stanie zdrowia	25 zł.	
Kurs instruktorek łączności	Przygotowanie instruktorek łączności oraz fachowe przygotowanie do pomocniczej służby fachowej	"	—	Zegrze	15.VII 12.VIII	"	25 zł.	
Obóz instruktorski	Wyszczolenie na instruktorkę pilotażu szybowcowego	"	—	Polichna k/Kiele	15.VI co dwa tygodnie	lat 18. P.O.S. świadectwo lekarskie pozwolenie rodzi-Opinia Kom. Ch.	120 zł.	
Obóz wędrowny górski	wędrownictwa	"	—	Czarnohorze	1.VIII 14.VIII	lat 17 st. pionierki, świadectwo lekarskie, wytrzymałość fizyczną	35 zł.	
Obóz wędrowny nizinny	"	"	—	Chełmno Lasy Tucholskie Szwajcaria Kaszubska, wybrzeża Morskie Hel	25.VII 12.VIII	lat. 17 st. samarytanki, św. lekarskie	50 zł.	
Obóz wodny śródlodowy	"	"	—	nad Naroczą	20.VII 15.VIII	lat 16 st. st. pionierki przebyte 2 okresy wodne św. lekarskie	50 zł.	Termin zgłoszeń do dnia 25 maja
Obóz wodny morski	"	"	—	nad morzem	20.VI 18.VII	lat 18 st. pionierki, przebyte 2 obozy wodne św. lekarskie	60 zł.	
Obóz harcistrzyń	uzupełnienie kursów harcistrzyń na Buczu	"	—	Wileńszczyzna	lipiec	uczestnictwo na kursach harc. buczańskich	—	
Konferencja instruktorska	—	"	—	—	koniec lipca lub początek sierpnia	—	—	
Obóz instruktorski W. F. dla przodownic i instruktorek ćwiczeń ciel.	—	Okręgowy Urząd W. F. i P. W.	—	O. K. X	—	świadectwo lekarskie, świadectwo kursu dla przodownic lub instruktorek w.f. zaświadczenie czynnej pracy w terenie	—	

Charakter obozu	Cel obozu	Kto organizuje	Komendantka obozu	Teren	Czas trwania	Warunki przyjęcia	Oplata	Uwagi
Obóz sprawnościowy p. do o. k.	uzyskanie sprawności z zakresu p. do o. k.	Główna kwatera	—	Augustów jez. Białe	15.VII 12.VIII	lat 16, stopień pionierki, świadectwo lekarskie	25 zł.	Termin zgłoszeń do dnia 5 maja
Kurs podinstruktorski p. do o. k.	uzyskanie stopnia podinstrukt.	Państwowy Urząd W.F. i P. W.	—	Warszawa	2.VII 5.VIII	lat 18, ukończony kurs podinstr. wstępny stopień samarytanki opinia Kom. Ch. wynik egzaminu wstępnego	25 zł.	
Kurs doszkolenia dla absolwentek kursów instruktorskich	—	"	—	"	17.VII 5.VIII	zaświadczenie z ukończonych kursów, wykaz służby p. do o.k. poświadczany przez Kom. Chor.	20 zł.	
Kurs uzupełniający dla przewodniczek ćwiczeń ciel.	prorowadzenie pracy w.f. w drużynie	Główna Kwatera	—	Poznańskie	20.VI 20.VII	Wiek 16 lat, ukończony kurs wstępny, st. pionierski zobowiązanie do pracy W. F. świadectwo lekarskie	35 zł.	Termin zgłoszeń do dnia 25 maja
Obóz gier sportowych i pływania	"	"	—	"	"	"	40 zł.	
Obóz gier sportowych dla starszych harcerzy	"	"	—	"	1.VII 21.VI	praca czynna w st. harcerskim, świadectwo lekarskie	30 zł.	
Obóz instruktorski pływacki	"	"	—	"	1.VII 15.VII	lat 17 st. pionierski, zobowiązanie do pracy — jako instruktorski-pływaczki	20 zł.	
Instruktorskie kursy Szybowcowe	wyszczolenie na instruktorkę pilotażu szybowcowego	"	—	Polichna k/Kiele	15.VI co dwa tygodnie	lat 18. P.O.S. świadectwo lekarskie pozwolenie rodzi-Opinia Kom. Ch.	120 zł.	
Obóz wędrowny górski	wędrownictwa	"	—	Czarnohorze	1.VIII 14.VIII	lat 17 st. pionierki, świadectwo lekarskie, wytrzymałość fizyczną	35 zł.	
Obóz wędrowny nizinny	"	"	—	Chełmno Lasy Tucholskie Szwajcaria Kaszubska, wybrzeża Morskie Hel	25.VII 12.VIII	lat. 17 st. samarytanki, św. lekarskie	50 zł.	
Obóz wodny śródlodowy	"	"	—	nad Naroczą	20.VII 15.VIII	lat 16 st. st. pionierki przebyte 2 okresy wodne św. lekarskie	50 zł.	
Obóz wodny morski	"	"	—	nad morzem	20.VI 18.VII	lat 18 st. pionierki, przebyte 2 obozy wodne św. lekarskie	60 zł.	
Obóz harcistrzyń	uzupełnienie kursów harcistrzyń na Buczu	"	—	Wileńszczyzna	lipiec	uczestnictwo na kursach harc. buczańskich	—	
Konferencja instruktorska	—	"	—	—	koniec lipca lub początek sierpnia	—	—	
Obóz instruktorski W. F. dla przodownic i instruktorek ćwiczeń ciel.	—	Okręgowy Urząd W. F. i P. W.	—	O. K. X	—	świadectwo lekarskie, świadectwo kursu dla przodownic lub instruktorek w.f. zaświadczenie czynnej pracy w terenie	—	

Charakter obozu	Cel obozu	Kto organizuje	Komendantka obozu	Teren	Czas trwania	Warunki przyjęcia	Opłata	Uwagi
Obozy wypoczynkowe dla kobiet pracujących w przemyśle		"		O. K. III. IV i VII	15-VII 15-VIII	świadcstwo lekarskie	5 zł. za 2 tygodnie	Koszt przejazdu pokrywa P.U.W. i P.W.
Obozy W. F. dla młodzieży bezrobotnej		Związek Obywatelsk. Kobiet		O. K. VI i V.				
Obozy W. F. dla młodzieży szkół powszechnych				miejsce i czas nieustalone				
Obóz wędrowny dla słuchaczek pedagogum naucz.				O. K. VIII i V.	w czerwcu 2 tygodnie		20 zł.	
Kurs dla instruktoerek W. F.				O. K. VI	w lipcu 3 tyg.		40 zł.	
Kurs podinstruktorski P.W.K.		Przysp. wojsk. kobiet			2-7 5-7			
Kurs doszkoleniowy P. W. K.				Warszawa	17-7 5-7			
Obozy dla robotnic niechrześcijańskich w stowarzyszeniach P. W.		Komitet Społ. P. D. do O. K.		Skolec	1-2 15-7 2-7 17-7 17-7 7-8			
Obozy letnie dla członkiń hufców w (poszczególnych okręgach)		Komenda Naczelna P. W. K.			4 tygodniowe			
4 tygodniowe obozy dla młodzieży pozaszkolnej		"			16-6 16-7		25 zł.	
Obozy dla członkiń drużyn W. F.		"		Spała	17-7 5-7		10 zł.	
Obozy instruktorskie przygotowawcze		"						

Zgłoszenia na obozy należy składać w oznaczonym terminie w/g nast. wzoru:

- 1) imię i nazwisko
- 2) funkcja w harcerstwie
- 3) stopień organizacyjny
- 4) adres zimowy i letni
- 5) prośby i uwagi
- 6) zobowiązanie złożenia opłaty w pierwszym dniu przybycia na obóz
- 7) podpis i data

Koszta obozu obliczone są bez kosztów przejazdu które na wszystkie podane obozy będą przysługiwały według taryfy wojskowej to zn. 18,36% normalnej opłaty. Uwagi o „zleceniach wyjazdu” czytacie w liście okólnym Z. O.

Harcerstwo polskie zagranicą.

Stała opieka. Pragnąc racjonalnie postawić współpracę Chorągwi krajowych z harcerstwem zagranicą, Główna Kwatera Harcerek proponuje, by każda Chorągiew zaopiekowała się drużynami harcerskimi w jednym z państw, gdzie one istnieją

(stosunkową ilość drużyn w różnych krajach znajdują drużyny w numerze marcowym „Skrzydeł”). Dla orientacji podaję, że Chorągiew Śląska opiekuje się Śląskiem Opolskim, Lwów pomaga Rumunji, Wilno zgłosiło współpracę z Łotwą, a Kraków ze Śląskiem Cieszyńskim, co nie wyklucza tego, że inne Chorągwie mogą się też temi terenami zainteresować. Ostatecznie G. K. H. przydzieli tereny zagraniczne po otrzymaniu opinii Druhen.

Chodzi przede wszystkim o: a) pomoc instruktorską (przyjmowanie na swoje obozy starszyny, prowadzenie kursów zagranicą) i b) akcję opiekuńczą naszych drużyn nad drużynami na obczyźnie a więc przyjmowanie na obozy, szeroki rozwój korespondencji drużyn, wymiany marek, pocztówek, fotografii, map, wysyłki książek i pism i t. p.

W sprawie punktu b) załącza się odrębny list do Druhen Komendantek. Stopień pomocy i opieki i sposób przeprowadzenia zależy od tego, czy teren jest przygraniczny czy daleko położony. Pożądane, by w każdej chorągwi był ktoś zajmujący się specjalnie tem zagadnieniem.

Wyjazdy zagranicę: 1. Wobec tego, że nieraz zdarza się potrzeba wysłania druhen na posady nauczycielskie lub instruktorskie albo dorywczo na prowadzenie kursów zimowych lub letnich, proszę by Drużyny posiadające odpowiednie kwalifikacje harcerskie i zawodowe, bezrobotne lub zatrudnione, a pragnące przenieść się zagranicę zgłosiły się za pośrednictwem swej Komendy Chorągwi (opinja) do Główniej Kwatery Harcerzy, która musi mieć w stałej ewidencji te drużyny, które interesują się głębiej zagadnieniem Polonji zagranicznej.

2. W tej chwili np. potrzeba nauczycielki szkoły powszechnej (z praktyką) na Komendantkę Okręgu do Belgji. Zgłoszenie w kwietniu ma wpłynąć do M. S. Z. na ręce p. Niedźwiedzkiego. Do Główniej Kwatery proszę przysłać wykaz służby i życiorys z zaznaczeniem pracy społecznej i znajomością języków.

Akcja letnia: W związku z akcją letnią proszę o zgłoszenie się do instruktoerek lub drużynowych po próbie mogących o zgłoszenie się do pomocy w prowadzeniu kursów i obozów tegorocznych: a) Amerykanek w kraju, b) 4-ro tygod. lipcowego obozu Gdańszczanek w Piwnicznej, c) 3 tyg. kolonji zuchów gdańskich w lipcu na Pomorzu, d) 3 tyg. kursu starszyny z Czechosłowacji w lipcu, e) 3 tyg. obozu w Rumunji, f) obozu lub kursu zastępowych dla młodzieży z Niemiec (oprócz Chorągwi Śląskiej może kto inny też się interesuje tym terenem). g) 4 tyg. obozu hufca paryskiego w sierpniu, h) 4 tyg. kursu zastępowych w Belgji w sierpniu i) kursu zastępowych z Francji w Beskidach w końcu czerwca i początku lipca, j) obozów na Łotwie.

Pozatem mogą być potrzebne drużyny mogące towarzyszyć wycieczkom harcerskim przybywającym na Zjazd Polaków z Zagranicy w sierpniu b. r.

Celem jaknajszyszego poinformowania komend i drużyn zagranicą o akcji wakacyjnej w Polsce i naszej gotowości udzielenia im pomocy podobnie jak i lat ubiegłych proszę o przysłanie do dnia 1 maja r. b. odpowiedzi na pytania:

1) ile miejsc, czy i ile druhen z zagr. mogą przyjąć drużyny org. obozy (obóz starszyny, obóz specjalny) można będzie mieć dla zagranicy i na jakich warunkach. O ile dane o wymienionym obozie nie są przesłane do G.K.H. jeszcze proszę też o określenie: a) charakteru kursu, b) terminu, c) miejsca, adresu i dojazdu oraz nazwiska kierowniczk. (Dotychczas zgłosiła chęć przyjęcia na swe obozy druhen z zagranicy, Komenda Chorągwi Poleskiej.

2) Czy drużyny mogą darmo przyjąć harcerki z zagranicy (1—2), które, za ewent. częściowym zwrotem kosztów utrzymania (Już wiadomo, że 30 harcererek z Francji przyjedzie na nasze obozy drużyn).

Do dnia 13 maja r.b. proszę o zebranie i przysłanie mi dokładnych danych odnośnie obozów drużyn w/g punktów jak powyżej.

Na 1 października każdego roku Wydział Zagraniczny Główniej Kwatery Harcerek prosi o przesyłanie opinii o kandydatkach, które były na kursach i obozach Chorągwi i korzyściach jakie odniosły, uwagi o brakach organizacyjnych w skierowywaniu ludzi z zagranicy przez Główną Kwaterę i przyjmowaniu ich przez Chorągwie — wraz z wnioskami na przyszłość.

Podaje zestawienie danych, które winny przedstawiać drużyny ubiegające się o posadę naucz. zagranicą.

Do podania o posadę nauczycielską Zagranicą należy dołączyć:

1. własnoręcznie napisany życiorys z zaznaczeniem, jakimi językami kandydat włada w mowie i piśmie, w jakim stopniu i jakie zna obce kraje,
2. dwie fotografie z podpisem,
3. świadectwo urodzenia (wyciąg z akt stanu cywilnego),
4. dowód obywatelstwa polskiego (ewent. odpis dowodu osobistego),
5. odpisy świadectw z dotychczasowej służby lub pracy zawodowej,
6. odpisy świadectw ukończonych studiów średnich i wyższych,
7. świadectwo lekarskie o stanie zdrowia,
8. wykaz ewent. odznaczeń polskich i obcych. Nadto kandydaci, mający na swem utrzymaniu rodzinę, winny dołączyć:
9. świadectwo ślubu (wyciąg z akt stanu cywilnego),
10. świadectwo urodzenia dzieci (wyciąg jak wyżej)

Odpisy świadectw i dokumentów winny być zalegalizowane.

U w a g a: Ministerstwo Spraw Zagranicznych podkreśla, że najważniejszą rzeczą przy uzyskaniu posady jest dotychczasowa praca społeczna, zapał, ofiarność i takt, które będą ogromnie potrzebne przy intensywnej pracy społecznej zagranicą; stąd ten dział w życiorysie trzeba uwzględnić szeroko.

W sprawie współpracy harcererek z Komitetem Wychowania Narodowego Młodzieży Polskiej z zagranicy.

Główna Kwatera Harcererek pragnie zorganizować współpracę harcerstwa żeńskiego z Komitetem Wychowania Narodowego Młodzieży Polskiej z zagranicy.

Akcją tą interesują się i popierają ją Ministerstwo W. R. i O. P. oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Winna być ona prowadzona przez drużyny harcerskie w Polsce, interesujące się życiem Polaków na obczyźnie i chcące nawiązać stały kontakt z harcerkami drużyn polskich zagranicą. Działalność ta winna być traktowana jako część programu pracy drużyny lub zastępów. By ułatwić drużynom pracę w tej dziedzinie, G. K. H. podaje wytyczne i wskazówki, które należy się posługiwać przystępując do niej.

Akcja opieki drużyn krajowych nad drużynami polskimi zagranicą może obejmować:

- 1) Wymianę korespondencji między drużynami.
- 2) Wymianę fotografii, albumów, pocztówek, charakterystycznych wytworów sztuki ludowej i t.p.
- 3) Poznanie z źródłowych materiałów życia Polonji Zagranicznej i zaznajomienie najbliższego otoczenia z tem zagadnieniem (urządzanie odczytów i imprez na dochód drużyn zagranicznych).

4) Zbiórka książek na rzecz młodzieży zagranicznej.

5) Wzajemne odwiedzanie się wycieczek, przyjmowanie na obozy w kraju i wyjazd na obozy zagranicę.

6) Przesyłanie pism harcerskich i wciąganie młodzieży zagranicznej do współpracy w ich redagowaniu.

Nie narzucając poszczególnym drużynom sposobu wprowadzenia akcji w życie, podajemy następujący system:

a) Jeżeli akcja zostaje podjęta należy o tem zawiadomić Wydział Zagraniczny Głównej Kwatery Harcerok (Warszawa—ul. Myśliwiecka 3-5).

b) Drużynowa opracowuje program prac na najbliższy okres i omawia go na Radzie Drużynowych.

c) Po ustaleniu programu przez Radę Drużyny, drużynowa czuwa nad jego systematycznym i konsekwentnym realizowaniu.

Dla powodzenia akcji konieczne jest zachęcenie młodzieży, dlatego należy wzbudzić zainteresowanie. Jak ta młodzież poza granicami w nieznanej nam miejscowości żyje, czem się zajmuje, jak się bawi, uczy i pracuje.

Akcja ma być prowadzona samorzutnie przez młodzież, ale pomoc i rada drużynowej jest niezastąpionym warunkiem niewygaśnięcia pierwszego zapału młodzieży. Drużynowa musi podsuwać tematy, popierać pomysły i projekty młodzieży. Drużynowe obu drużyn powinny być w kontakcie.

Pierwsze kroki to wymiana listów, których treść powinna dotyczyć drużyny szkoły, następnie korespondentki, życia i zainteresowania. Powinna również zawierać zapytania dotyczące adresatki i jej

drużyny. Młodzież zaopatruje listy w swoje adresy. Przy wyborze tematów należy uwzględnić wiek obu drużyn.

Po wymianie listów realizujemy następne punkty materiału rzeczowego.

A więc powinno się przesłać mapy Polski z zaznaczeniem miejscowości, w której się dana drużyna znajduje oraz fotografii z różnych okolic kraju, prosić o wzajemne przysyłanie krajobrazów i mapek. — Starać się zawsze dać rówieśnikom na wychodźstwie obraz całej Polski współczesnej, a więc oprócz mapy Polski przesłać sztandar Polski, zbiór znaczków pocztowych, w listach opisywać miasta, wsie, lasy, góry, obchody, rocznice i t. d.

Listy powinny być jasne, dawać obraz drużyny, szkoły, kraju, danej okolicy, wogóle życia w Ojczyźnie.

Młodzież z zagranicy interesuje się opisami dziejów Polski jej bohaterami, podaniami i baśniami, strojami i sztuką ludową. — Można posyłać dobrane i odegrane sztuki, by zagranicą mogły być powtórzone, prawidła ulubionych gier i zabaw, prace szkolne, wybrane rysunki, zielniki z roślinami i t. p.

Obok korespondencji osobistej wskazane jest prowadzić korespondencje zbiorową drużyny z drużyną.

Podaliśmy podstawowe punkty prowadzenia akcji. Jeżeli po dwukrotnym napisaniu listów z miesięczną przerwą odpowiedzi nie otrzymujemy, należy zwrócić się do Głównej Kwatery z prośbą o sprawdzenie przyczyn.

Ażeby mieć obraz tego co się zrobiło, drużyny muszą notować co i gdzie wysyłały, oraz dokładne adresy drużyny z którą się koresponduje. Notować należy według podanej tabeli:

W tym celu prosi drużyny o przechowywanie ciekawych listów otrzymanych od harcerok z zagranicy, charakterystycznych rysunków, podarków i t. p., przygotowanie od początku akcji materiału do sprawozdania półrocznego i w odpowiednim czasie przesłanie tych rzeczy do Głównej Kwatery.

Cz u w a j!

hm. A. Sandomierska
komendantka chorągwi

Kraj	Listy	K s i ą ż k i					Al- bu- my	Marki	Obrazy	Kartki fotogra- ficzne	Pisma	Ptyty gramof.	Gry i za- bawy
		Bele- try- styka	Pod- ręcz- niki	Har- cer.	Śpiew- niki	Utwory scenicz.							
Belgia Francja Ameryka	3	2	10	15	4	6	7	100	3	40	6	2	10

To samo dotyczy obozów i wycieczek: ile wycieczek odbytych zagranicę i ilość przyjętych w kraju. Uczestniczenie na obozach harcerok z zagranicy i naszych druhen zagranicą, w jakiej liczbie, gdzie i kiedy.

Komitet Wychowania Narodowego Młodzieży Polskiej z Zagranicy zamierza po pewnym czasie urządzić wystawę ilustrującą wyniki akcji opieki nad młodzieżą z zagranicy.

NA ZLOT!

Rozkaz L. 5/34.

KOMENDANTA BIAŁOSTOCKIEJ CHORĄGWI HARCERZY Z DNIA 5 MAJA 1934 r.

Kochani Druhowie!

Honorowy protektorat nad Zlotem Chorągwi r. b. w Grandziecach objął Pan Generał Inż. Litwinowicz, Dowódca O. K. III Grodno.

Fakt ten wyraźnie podkreśla przychylnie ustosunkowanie się starszego społeczeństwa do naszej organizacji.

To nakłada na nas obowiązek bardziej wzmożonego czuwania zarówno nad samym sobą, jak i powierzoną młodzieżą, stworzenie dla Ruchu szerszego koliska rozwojowego.

Obecnie wszyscy żyjemy pod znakiem Zlotu Chorągwi. Pamiętajmy, ażeby tam nie zabrakło ani jednego środowiska, ani jednej drużyny — w Grandziecach k/Grodna spotykamy się wszyscy. Każdy musi zdobyć się na maksimum wysiłku i zaradności, aby móc nie tylko być na Zlocie, ale i solidnie reprezentować swoją drużynę. Poszczególne drużyny i hufce niech cechuje karność, celowość i sprężystość organizacyjna.

Pamiętaj — „jak Cię widzą, tak Cię piszą”.

Na Zielone Świątki — spotykamy się na Zlocie”.

1. Zlot Chorągwi.

I. O b s a d a.

Komendę Zlotu obejmuję osobiście. Skład Komendy Zlotu zatwierdzam, jak następuje:

Zastępca I Komendanta Zlotu — phm. Stefan Walczak

Zastępca II Komendanta Zlotu — phm. Antoni Studziński

Obożny — phm. Jan Kraśnik
Kapelan Zlotu — ks. Józef Roszkowski
Lekarz Zlotu — Dr mjr. Jerzy Krzywiec
Przyboczny Komendanta — Henryk Swirydowicz
Sekretarz — phm. Edward Szware
Skarbnik — Mikołaj Salnikow

Zastępca I prowadzi dział administracyjno-gospodarczy, w skład którego wchodzi sekcje:

- 1) gospodarcza — kierownik prof. Edward Doeringer, który dobiera sobie kwatermistrza, magazyniera, kuchmistrza i kierownika świetlicy;
- 2) dochodowa — kierownik Mikołaj Salnikow,
 - a) sklep harcerski — A. Kozłowski,
 - b) „spożywczy — Pająk,
 - c) „fotograficzny — K. Siemaszko.

3) propagandowo-prasowa — phm. Andrzej Świerczyński;

a) redaktor pismka Zlotowego — A. Baranowski,

4) fotograficzna — kierownik Brunon Hlebowicz;

5) ogólna — phm. Stefan Walczak.

Zastępca II prowadzi dział programowo-wysockolelniowy w skład którego wchodzi sekcje:

- 1) zawodów — kierownik Wacław Krzewski;
 - a) strzeleckich — Pawłowski,
 - b) gier sportowych — Aleksander Butkiewicz,
- 2) pokazów — kierownik phm. Jan Kraśnik,
 - a) Mistrz ogniska — Zygmunt Butkiewicz,

3) ćwiczeń — kierownik phm. Antoni Studziński.

Obożny prowadzi dział wartowniczy — Komendant wart na m. Grodno — L. Szpak, Komendant wart na teren Zlotowy — Stanisław Petelczyc.

II. Termin Zlotu.

Przypominam — Zielone Świątki 19, 20 i 21 maja r. b. Na miejsce zlotu należy przybyć najpóźniej w godzinach popołudniowych 19 b.m., aby móc ostatecznie uporządkować teren obozowy.

2. Meldowanie się, regulamin;

Grupy przybywające do Grodna pociągami mają meldować się na wartowni harcerskiej na dworcu, gdzie dostaną zbiorowe karty uczestnictwa i regulamin Zlotowy. Z tem udają się na teren Zlotu, gdzie meldują się u kwatermistrza. Grupy przybywające wprost na teren Zlotu meldują się u kwatermistrza bezpośrednio. Z Grodna drużyny udają się do Grandziech pieszo (7 klm.), jedynie rzeczy mogą być przewiezione.

Zlecenia na przejazd w/g taryfy wojskowej są przez Okręgowy Urząd W. F. i P. W. D. O. K. III. Grodno zapewnione; podstawa będzie podana Druhom Hufcowym do wiadomości po otrzymaniu jej z Państwowego Urzędu W. F. i P. W. Zlecenia będzie można otrzymać prawdopodobnie jedynie po przedstawieniu odpowiednich legitymacji, które Druhowie Hufcowi otrzymają do ew. wypełnienia (o ile zajdzie potrzeba).

Termin zgłoszenia na Zlot — Druhowie Hufcowi nadesłali do K. Ch. do dnia 15 bm. zgłoszenia na Zlot uwzględniając środowiska, ilości harcerzy, z jakiej drużyny.

Zuchy będą miały pomieszczenie w budynkach.

Sprzęt pionierski, kuchenny — drużyny w ramach własnego zapotrzebowania przywieżą na Zlot sprzęt pionierski oraz po 3 wiadra do brania jedzenia z kuchni dla grup.

Pisemko obozowe — poszczególni Hufcowi wyznaczają korespondentów do Zlotowego pismka, którzy tam na miejscu będą to pisemko redagować.

Oplaty zlotowe. — ze względu na brak konkretnej odpowiedzi, co do udzielania zapomóg na Zlot z tych czy innych źródeł, stajemy wobec konieczności podniesienia opłat za udział w Zlocie.

Oplaty wyniosą gotówką 1 zł. 50 gr. $\frac{1}{4}$ kg. cukru lub $\frac{1}{4}$ kg. słoniny (solonej) oraz całkowite zaprowiantowanie suche na jeden dzień.

Zawody, nagrody. Przypominam, wyjaśniam, że na Zlocie odbędą się rozgrywki o mistrzowski zespół Chorągwi w siatkówkę i koszykówkę. Zespoły mogą być drużynowe i kombinowane, w każdym bądź razie w ramach poszczególnych Hufców wyeliminowane zawczasu i zgłoszone do K. Ch. do dnia 18 bm.

Ognisko, popisy — 19 bm. wieczorem ogniska rozpalą poszczególne Hufce, na których dadzą przygotowane popisy do ogólnych ognisk zlotowych.

Jeżeli popisy będą udatne — zostaną transmitowane przez radio wileńskie.

Sklep — na Zlocie będzie czynny sklep z artykułami harcerskimi, jak: oznakami organizacyjnymi, ekwipunkiem osobistym i polowym, drukami przepisowymi i książkami; pozatem będą do nabycia fotografie zlotowe i artykuły spożywcze.

3. Akcja letnia Chorągwi.

IX Odprawa Grona Instruktorskiego. — Na dzień 21 maja r.b. zwołuję do Grandziech k/Grodna IX Odprawę Grona Instruktorskiego Biał. Ch. Harcerzy. Udział obowiązuje Druhów Hufcowych i instruktorów mianowanych. Porządek Odprawy zostanie podany na miejscu.

4. Akcja letnia Komendy Chorągwi.

Komenda Białostockiej Chorągwi Harcerzy urządza w czasie letnim następujące obozy i kursy.

5. Kurs instruktorów zuchowych II-ej klasy w Brennej.

Warunki przyjęcia: nauczyciel lub starszy harcerz — wódz gromady Zuchowej, mający ukończonych 18 lat i stopień ćwika. Znajomość następujących podręczników zuchowych: „Antek cwaniak” i „Książka Wodza Zuchów” Aleksandra Kamińskiego, oraz „Wilczęta” tom I i II Baden Powella.

Termin kursu 16—30 czerwca, wycieczka 1—7 lipca.

Cel kursu: wyszkolone kadry instruktorów zuchowych. Reprezentowane muszą być wszystkie Hufce. Program kursu będzie się składał z gawęd instruktorów, z referatów opracowanych przez samych kursistów, z lektury, z praktycznych zajęć kursistów z zuchami, (zbiórki, ćwiczenia, gry i zabawy). Kurs właściwy trwać będzie 2 tygodnie, po nim nastąpi tygodniowa wędrówka po górach. Miejsce obozu — Brenna k/Skoczowa. Opłata za kurs właściwy 15 złotych — łącznie z wycieczką 25 złotych. Ekwipunek osobisty zostanie podany w następnym rozkazie.

6. Kurs drużynowych — w Porzeczu, z prawami zaliczenia jako kursu instruktorskiego. Kandydaci winni odpowiadać następującym warunkom — ukończonych lat 17, stopień ćwika. prowadzenia przynajmniej przez 1/2 roku drużyny, znajomość następujących podręczników harcerskich: Philipsa — system zastępowy, Piaseckiego — Harce Młodzieży Polskiej, Wyrobka — Harcerz w polu, Pawelka — Młoda Drużyna, Rocznik Harcerski — 1928 r., Kamińskiego — Książka Wodźów Zuchów, Grodeckiej — Tropem Zastępu Żorawi, Próby Harcerskie.

Cel kursu: wyszkolenie instruktorskie drużynowych na poziomie podharemistrzowskim — technika

i metodyka. Odpowiadający warunkom i wymaganiom mogą uzyskać zaliczenie kursu jako instruktorskiego.

7. Kurs przybocznych. W Porzeczu, kandydaci winni odpowiadać następującym warunkom: ukończenie lat 17, stopień wywiadowcy i pełnienie funkcji przybocznego lub zastępowego, znajomość następujących podręczników harcerskich: Philipsa — System Zastępowy, Pawelka — Młoda Drużyna, Piaseckiego — Harce Młodzieży Polskiej, Glassa — Książeczka Harcerza, Wyrobka — Harcerz w Polu, Próby Harcerskie.

Cel kursu: wyszkolenie mocnych przybocznych, pomocników i zastępów drużynowych, oraz przygotowanie przyszłych drużynowych.

Obydwa wyżej wymienione kursy odbędą się w Augustowie nad jeziorem Białem — w czasie od 10 do 31 lipca. Opłata 25 złotych za każdy, plus koszt podróży.

Kursistom będą przysługiwały zniżki kolejowe w/g taryfy wojskowej.

W celu skompletowania podręcznej biblioteczki — kursисти przywiozą ze sobą jaknajwiększą ilość podręczników harcerskich,

Zgłoszenia na wszystkie powyższe kursa należy przysłać drogą służbową do dnia 10 czerwca.

8. Obóz żeglarski w Jeziorach k/Grodna w czasie od 8-go do 28-go lipca dla 80 harcerzy. Kandydaci: ukończonych lat 15, stopień młodzika, umiejętność pływania, świadectwo lekarskie — pozwalające na uprawianie sportów wodnych, zezwolenie pisemne rodziców, przynależność do drużyny lub zastępu żeglarskiego.

Drużynowi drużyn żeglarskich winni na obóz powyższy przybyć wraz z drużynami, przywoząc ze sobą tabor wodny. W czasie obozu odbędą się wędrówki wodne, wykorzystując dobre połączenie Jezior z rzekami naszej Chorągwi — istnieje możliwość powrotu drużyn z obozu drogą wodną. Drużynowi wezmą to pod uwagę. Obóz ma na celu wyszkolenie na poziomie wioślarza i żeglarskiego.

Drużynowi w celach orjentacyjnych zgłoszą drogą służbową do dnia 20.V — ogólną ilość kandydatów na obóz ze swej drużyny, z wyszczególnieniem ilu ma ukończonych lat 16 — a ilu niema. Opłata za obóz — 15 zł. od harcerza.

Dalsze informacje co do obozu ukażą się w najbliższym numerze Zewu, lub w okólniku do drużyn i zastępów żeglarskich.

Zgłoszenie imienne na obóz, w/g wzorów, które zostaną podane — prześlą zbiorowo drużynowi drogą służbową do dn. 15 czerwca.

9. Kolarskie i motorowe wyprawy zagraniczne.

Latem r. b. G. K. H. organizuje do krajów słowiańskich kolarskie i motorowe wycieczki, których celem będzie propagować Wszechsłowiański Złot Skautów w Polsce w 1935 r. i tak:

a) Propagandowa Wyprawa Kolarska po Czechosłowacji, w miesiącu lipcu, koszt 170 zł. czas trwania dni 30;

b) Propagandowa Wyprawa Kolarska po Jugosławii od 28.VI. do 1.VIII — koszt 240 zł. (200 zł.);

c) Propagandowa Wyprawa Kolarska po Bułgarii w miesiącu lipcu r. b. — koszt 210 zł. (180 zł.) czas trwania dni 30;

d) Propagandowa Wyprawa Motocyklowa po krajach słowiańskich, oraz wyprawa kolarska na Narodowy Złot Skautów Łotewskich.

Wobec możliwości uzyskania pewnych zniżek przy przejazdach statkami i kolejami, sumy podane w nawiasach odpowiadałyby rzeczywistości.

Termin zgłoszeń na wszystkie imprezy wyżej wymienione, upływa z dniem 20 maja r. b.

10. Harcerskie Kursy dla nauczycieli. (Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Warszawa, 19.IV. 1934 r. Nr. I WF. — 1414/34).

I. W okresie feryj letnich odbędą się następujące wakacyjne kursy harcerskie dla nauczycieli szkół średnich:

a) 4-tygodniowy kurs organizowany przez Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego pod namiotami w okolicy Gorlic w terminie od 2 do 28.VII. rb.

b) 10-dniowe kursy organizowane przez Kuratorium O. S.:

1) Krakowskiego w terminie od 5 do 14 lipca r. b. pod namiotami w okolicy Gorlic,

2) Krakowskiego jak wyżej w terminie od 16 do 25.VII. r. b.

3) Lwowskiego w terminie od 16 do 25 lipca r. b. pod namiotami w Karpatach Wschodnich.

Zgłoszenia należy przysłać w terminie od dnia 15 maja drogą służbową (do władz szkolnych) jednocześnie powiadamiając o tem K. Ch. Przy zgłoszeniu należy podać: imię i nazwisko, rok urodzenia, wyznanie, stanowisko służbowe, dane o tem, czy pracował lub pracuje w harcerstwie, zwłaszcza, czy pełni obowiązki opiekuna drużyny, czy i kiedy brał udział w kursie harcerskim, poza tem załączyć należy deklarację, iż obowiązuje się przybyć punktualnie na kurs, poddać się regulaminowi kursu, wpłacić w pierwszym dniu kursu tytułem zwrotu kosztów utrzymania kwotę 65 zł. za 4-tygodniowy kurs, względnie 25 zł. za 10-dniowy.

Równocześnie ze zgłoszeniem należy wpłacić przekazem pocztowym wpisowe w wysokości 15 zł. na kurs 4-tygodn. lub 10 zł. na 10-dniowy.

Koszty przejazdu ponoszą uczestnicy, przyczem mogą korzystać z przejazdów ulgowych (na zlecenie) według taryfy wojskowej.

Z sobą należy przywieźć normalny obozowy ekwipunek i strój harcerski. Pożądaniem jest zaznajomienie się już przedtem z harcerską literaturą.

II. Celem pogłębienia znajomości metod pracy zuchowej wśród nauczycieli szkół powszechnych — opiekunów drużyn harcerzy lub gromad zuchowych, zaznajomionych już z ogólnymi podstawami harcerstwa, Ministerstwo W. R. i O. P. organizuje w Brennej Wojew. Śląskiem (st. kol. Skoczów) cztery kursy wakacyjne w następujących terminach:

1) od 17 do 30 czerwca,

2) od 2 do 15 lipca,

3) od 16 do 29 lipca,

4) od 1 do 15 sierpnia.

Wpisowe na kurs wynosi 10 zł., opłata za pobyt na kursie wraz z pełnym utrzymaniem 25 zł. Koszty przejazdu ponoszą uczestnicy, przyczem mogą korzystać ze zleceń na przejazd ulgowy według taryfy wojskowej.

Ubiegający się o przyjęcie na kurs prześlą drogą służbową (władze szkolne) w terminie do dnia 15 maja r. b. zgłoszenia do Wydziału Oświecenia Publicznego w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach. Przy zgłoszeniu należy podać te same dane co przy zgłoszeniu na kurs dla nauczycieli szkół średnich, oraz czy odbył służbę wojskową, ew. czy przeszedł przysposobienie wojskowe i załączyć według następującego wzoru:

Deklarację osobistą.

Zobowiązuję się w razie przyjęcia mnie na kurs harcerski dla nauczycieli szkół powszechnych, organizowany przez Wydz. Oświecenia Publicznego w Brennej:

a) przybyć punktualnie do obozu i pozostać do ukończenia kursu,

b) wpłacić w dniu przybycia kwotę 25 zł. tytułem zwrotu kosztów za utrzymanie,

c) poddać regulaminowi kursu,

d) przywieźć z sobą wymagane wyekwipowanie, (normalne obozowe i strój harcerski),

e) brać udział w pracy harcerskiej na terenie szkół.

(podpis)

(Pismo Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 19 kwietnia 1934 r. Nr. I WF.—1416/34).

11. Terminy raportów związanych z akcją letnią.

Przypominam terminarz raportów w związku akcją letnią.

1. Drużynowi: a) 10 maja — raport przedwakacyjny wraz z raportami przedobozowymi do Komendy Hufca, b) w ciągu 24-ch godzin po rozbiu obozu meldunek o rozbiu obozu do: 1) G. K. H., 2) własnej Komendy Chorągwi, 3) Komendy Chorągwi, na terenie której obóz jest rozbity (względnie przez którą prowadzi marszruta obozu wędrownego), c) 1 września — raport powakacyjny wraz z raportami poobozowymi.

2. Hufcowi: a) 15 maja — raport przedwakacyjny wraz z raportami przedobozowymi Hufca do Komendy Chorągwi, wraz z raportami drużyn: b) 10 września — raport powakacyjny wraz z raportami poobozowymi i raportami drużyn.

12. Skład Komendy Hufca — zwolnienie — zatwierdzenie.

Zatwierdzam następujący skład Komendy Hufca, Augustowskiego — uwalniając dotychczasowy.

16. Rejestracja i klasyfikacja Drużyn.

L. p.	Ś R O D O W I S K O	Kategorie drużyny w roku:		
		1932	1933	1934
	Hufiec Białystok I.			
29	5 D-na im. Tadeusza Kościuszki w Białymstoku .	—	C	B
	Hufiec Białystok II. (powiat).			
39	1 D-na im. Tadeusza Kościuszki w Wasilkowie .	—	—	C
	Hufiec Szczuczynski.			
31	1 D-na im. Kr. Jana Sobieskiego w Szczuczynie .	—	—	C
32	1 D-na im. Adama Mickiewicza w Rajgrodzie .	—	—	C
	Hufiec Sokółski.			
33	1 D-na im. Tadeusza Kościuszki w Sokółce . . .	B	—	C
34	2 D-na im. Zawiszy Czarnego „ „ „ „	C	—	B
35	1 D-na im. J. Poniatowskiego w Różanymstoku .	—	C	B
	Hufiec Wysoko-Mazowiecki.			
36	1 D-na im. Tadeusza Kościuszki w Czyżewie.	—	—	C

17. Klub Szybowcowy K. Ch.

Do Klubu Szybowcowego Białostockiej Chorągwi Harcerzy zostali przyjęci:

24. Chęciński Jerzy Jan z Bielska-Podlaskiego,
25. Mieczkowski Jan „ „
26. Koszade Adolf „ „
27. Stalewski Antoni „ „
28. Łęczycki Stanisław „ „
29. Tokarski Stanisław „ „
30. Petelczyc Wacław z Grodna,
31. Petelczyc Romuald „ „
32. Jaszczuk Aleksander z Sokółki,
33. Kondracki Edward ze Starosielec,
34. Rezler Henryk „ „

Hufcowy Józef Bral, Zastępca Hufcowego Mieczysław Lewicki, Sekretarz Aleksander Martin i Skarbnik Franciszek Dąbrowski.

13. Stopień Harcerza Rzeczypospolitej.

Przyznaję stopień Harcerza Rzeczypospolitej Druhom: Bohdanowi Humięckiemu, Józefowi Mejnrowi z Grajewa, Józefowi Gałdzie z Drohiczyńska n/B., Leonowi Szpakowi oraz Kazimierzowi Maciukiewiczowi z Grodna.

14. Wizytacje.

W myśl uchwały na VIII Odprawie Grona Instruktorskiego Chorągwi — środowiska wizytowane przez instruktorów na zlecenie Komendy Chorągwi Harcerzy obowiązane są dostarczyć wyżywienie i nocleg.

15. Zwolnienie.

Z dniem 1 kwietnia r. b. zwalniam z obowiązków referenta Nowych Drużyn przy Komendzie Chorągwi dh. Teula Antoniego, wobec wyjazdu do Sokółki.

35. Trautsołt Paweł z Białegostoku.

36. Płusko Roman „ „

18. Usunięcie z Z. H. P.

Zwalniam z przyrzeczenia i usuwam z Z. H. P.: Stecia Tadeusza z Augustowa i Władysława Maja z Białegostoku.

19. Sprostowanie.

W Rozkazie K. Ch. L. 2/34 z dnia 25 lutego 1934 r. p. 3, omyłkowo podano kategorię B. 4 Drużynie im. L. Zarzeckiego z Grodna — powinno być — kategoria A. na 1934 r.

List Okólny 3/34.**Referat Zuchowy Komendy Chorągwi Harcerzy**

z dnia 5 maja 1934 r.

Instrukcja mundurowa.

W związku ze zbliżającym się latem i akcją mundurowania gromad przypominam o przepisach w tej obowiązujących mierze: Mundurek zucha nie powinien być pstrokaty. Składa się z następujących części: Nakrycie głowy — beret koloru jednolitego w gromadzie.

Koszula — koloru i kroju harcerskiego (khaki), bez naramienników.

Spodeńki — harcerskie, krótkie, do kolan, materiał jak koszulka.

Pasek — skórzany, zamszowy, szary, szerokość 3 cm. zapinany na klamerkę.

Pończochy — czarne, zwykle wywijane z podkolanami.

Buciki czarne.

Chustka skautowa — koloru beretu, zakładana podkołnierzyk koszulki.

Pisma zuchowe.

Gorąco zalecam Wodzom prenumerowania dla siebie i dla swych gromad „Na Tropie Zuchów“ — dodatek do „Na Tropie“ dwutygodnika — w zbiorowej prenumeracie poczynając od 10 egzemplarzy — cena 5 gr. za egzemplarz.

Adres — „Na Tropie“ — Katowice, ul. Szafaranka 2. Konto w P.K.O. 305.330.

„Leśny Duszek“ dodatek do „Skauta“ — ukazuje się 15 i 25 każdego miesiąca. Oddzielnie można nabywać w ilości najmniej 10 egzempl. w cenie 5 gr. za egzempl., miesięcznie zaś w cenie 9 gr. za egzempl. (10 egzempl. 90 gr.). Adres: Lwów, ul. Długosza 1 P.K.O. 152.818.

Akcja Letnia.

1) Kursy Wodków. W czasie lata następujące hufce winni zorganizować 2 tygodniowe kursy wodków z Suwałki (dla siebie, Augustowa i Grajewa), Grodna (dla siebie i Wołkowyska), Sokółka (dla siebie i Białystok II), Bielsk-Podlaski (dla siebie i Wysok.-Mazowiecka).

2) Kursy instruktorskie. Komenda Chorągwi urządza kurs instruktorów II Kl. patrz Rozkaz K. Ch. o kursach urządzanych przez Wydz. Zuchowy Głównej Kwaterzy Harcerzy — podamy w następnym liście.

3) Kolonje zuchowe. Druhowie Hufcowi i referenci zatroszczą się o to, aby przy każdym kursie wodków, znajdowała się kolonja lub półkolonja zuchowa, jako teren doświadczalny i materiał do zajęć praktycznych.

4) Konferencje nauczycielskie. W związku z urządzaniami przez Inspektoraty Szkolne w czasie feryj letnich konferencjami nauczycielskimi, Druhowie Hufcowi przy współpracy referentów i instruktorów zuchowych, zadbają o zajęcie na nich jaknajwięcej ilości godzin na wykłady i praktyczne zajęcia zuchowe.

Referenci zuchowi.

Mianuje referentem hufca Bielsko-Podlaskiego druha Wincentego Malinowskiego, referentem części południowej hufca Sokółskiego druha Witolda Bizuka, części północnej druha Stefana Starzyckiego. Referentem hufca Suwalskiego druha Ludwika Czuka. Referentem hufca Białystok I. H. R. Antoniego Kaczarowskiego.

Absolwenci kursu instruktorskiego w Nierodzimiu.

W czasie od 8 — 18 marca r. b. ukończyli, jako Instruktorzy Zuchowi kurs kl. II w Nierodzimiu druhowie:

Czuk Ludwik z Suwałk, Kawecki Jan z Krynek, Kluczyński Rajmund z Wołkowyska, Maciejewski Stanisław z Żydomli.

Sprawozdanie z akcji szkoleniowej wodków.

W ostatnich czasach odbyły się następujące kursy wodków:

Białystok I. — zakończono kurs końcowy wodków — absolwentów 20.

Drohiczyn n/Bugiem — 4 dniowy kurs wodków — uczestników 14 harcerzy i 4 harcerki.

Grajewo — 4 dniowy kurs wodków, uczestników 15.

Grodno — 3 dniowy kurs z 2 tygodniową końcówką, uczestników 13.

Sokółka — 3 dniowy kurs wodków, uczestników 10.

Suwałki — 4 dniowy kurs wodków, uczestników 7.

Obecnie trwają kursy w Wołkowysku końcowy, w Sokółce, końcowy i w Starosielcach końcowy.

Rejestracja gromad.

Do dnia 20-go maja r. b. nadesłał względnie przywiozą na konferencję do Grandzicz druhowie referenci lub hufcowi spis gromad istniejących na

ich terenie w/g wzoru następującego:

Gromada (nazwa) w
 przy drużynie (jakiej), samodzielna,
 założona (data)
 Prowadzi druh (nazwisko i imię, lat, zajęcie,
 stopień, adres, ukończył kursa (jakie).
 Czy była wizytowana (przez kogo i kiedy)
 Ilość chłopców (dziewczynek jeśli koedukacyjna)
 Z tego z I-szą gwiazdką
 Z tego z II-gą gwiazdką
 Zuchy posiadają sprawności

Nazwisko i imię Opiekuna gromady.
 Jakie pisma prenumeruje gromada.

I. Odprawa instruktorów zuchowych i referentów zuchowych. Zwołuje na dzień 20.V. do Grandzicz, w czasie Złotu — odprawę instruktorów i referentów zuchowych: Požadany udział jaknajliczniejszy wodzów.

Czuwaj.

Referent Zuchowy K. Ch.
 (—) Antoni Studziński, phm.

Komendant Chorągwi Harcerzy
 (—) Leonard Mokicz, hm.

H A R C E R Z U !

Chcesz być wytrzymałym w drodze, marszu i wycieczkach lub na kampingu sportowym, impregnuj swoją odzież, namiot, plecak oraz wszelką inną tkaninę sportową — a zachowasz przeto twoje zdrowie.

Osiągniesz ten cel, jeżeli zastosujesz „**Pocorin**”. Jest to znany i bodaj na całym świecie stosowany środek do uszczelniania na deszcz, śnieg i t. p. wszelkiej tkaniny i to kosztem kilku groszy. Uszczelnienie „**Pocorin'em**” nie zmniejsza przepuszczalności powietrza, ani też nie wpływa na zmianę barwy lub połysku danej tkaniny.

Stosowanie „POCORIN'U”: Rozpuszczamy 25 gramów POCORINU na 1 litr gorącej wody, zanurzamy żądany przedmiot w tej kąpieli aż do zupełnego przesiąknięcia, następnie wyžymamy i suszymy i wkońcu prasujemy go zwykłym żelazkiem. „**POCORIN**” otrzymać można w każdym Związku Harcerstwa Polskiego.

Wytwórnia tego „**Pocorinu**”:
„TECHNOCHEMJA”

PRZEMYSŁ CHEMICZNY, Sp. z ogr. odp., w ŁODZI, Przejazd Nr. 102, Tel. 126-28.

P. S. Związkom Harcerskim, Stowarzyszeniom i Klubom Sportowym oraz wszelkim Władzom Wojskowym, Policyjnym i innym dostarczamy „**Pocorin**” w próbnym pocztowych opakowaniach od 5 kg. wzwyż, oraz przesyłkę kolejową od 25 kg., po Zł. 6.— za kilo netto, za pobraniem.

Od gnicia i grzyba najlepiej
 chroni drzewo i budynki

C A R B O L I N E U M

C E N Y H U R T O W E

„**POLMIN**”

BIAŁYSTOK, RYNEK KOŚCIUSKI 11, TELEFON 10-34.

Warunki prenumeraty: Roczna—3 zł. 50 gr.; za okres krótszy po 40 gr. za numer; 1 egz. — 40 gr.,
 Roczna—ulgowa (za t. zw. służb. egzempl. dla K.P.H., K-d Hufców i Drużyn terenu Oddz. Białost.)—2 zł.

Ceny ogłoszeń: cała strona — 70 zł.; $\frac{1}{2}$ str. — 35 zł.; $\frac{1}{4}$ str. — 20 zł.; $\frac{1}{8}$ str. — 11 zł.; $\frac{1}{16}$ str. — 6 zł.

Adres: Zarząd Oddziału	— Białystok	— koszary gen. Sowińskiego	— Konto P. K. O.	— 180.680.
K-da Chor. Harcerzek	— Białystok	— ul. Podleśna 7,	— „ „	— 180.445.
„ „ Harcerzy	— Białystok	— koszary gen. Sowińskiego	— „ „	— 141.497.
Redakcja	— Białystok	— Podleśna 7, A. Sandomierska	— „ Zarz. Oddz. P.K.O.	180.680.

Wydawca: Zarząd Oddziału Białost. Z.H.P. Redaktorka odpow. A. Sandomierska, Białystok, Podleśna 7.

Drukarnia „Lechja” Białystok, Rynek Kościuszki 15, tel. 6-11, zam. 419.